

Upravišтво: Ljubljana, Puceljjeva
ulica 5 — Telefon št. 31-22, 31-23,
31-24

Inseratni oddelk: Ljubljana, Puceljjeva
ulica 5 — Telefon 31-25, 31-26

Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42

Računi pri pošt. čerk. zavodu: Ljubljana
št. 17.749

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za ogle-
se iz Kr. Italije in inozemstva ima

Unione Pubblicità Italiana S. A.,
Milano

JUTRO

Ishaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina snaga mesečno L. 12.—
za inozemstvo pa L. 22.80

Uredništvo:
Ljubljana, Puceljjeva ulica št. 5,
telefon 31-22, 31-23, 31-24

Rokopis se ne vračajo

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA
per la pubblicità di provenienza
italiana ed estera:

Unione Pubblicità Italiana S. A.
Milano

Hude sovražne izgube v Marmariki

Tri sovražne podmornice potopljene — 11 sovražnih letal uničenih — Hrabri gondarski berilci so častno izvršili nalogo domovine

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 28. novembra naslednje uradno poročilo št. 544:

V severni Afriki se je marmariška bitka, ki se je večer pred zoro obnovila, nadaljevala neprekinjeno in srdito do pozne večera. Tako pri Solumu kakor pri Tobruku je bilo v glavnem delovanje nasproti si stoječega topništva, čigar ogenj je bil zelo močan. V srednjem odseku kakor tudi na področju trdnjave Capuzzo (Solun) so se z menjajočimi uspehi razvijali srditi napadi in protinapadi med oklopnimi enotami in pehotnimi četami obeh strank. Ugotovljeno je, da je imel sovražnik velike izgube ljudi in oklopnih sredstev, med tem ko izgube osi niso hude. Število ujetih sovražnikov se je povečevalo.

Pri Tobruku so bila sestreljena tri sovražna letala, ki so se vnela v zraku, četno letalo je sestrelila divizija »Savona«. Naši in nemški letalski oddelki so uspešno pomagali pri razvoju operacij tega dne. V noči na 26. t. m. so britanska letala bombardirala Derno; protiletalsko topništvo je sestrelilo eno letalo.

V Vzhodni Afriki je sovražnik po akcijah, ki jih je izvršil pretekli dan, z vso silovitostjo tudi večer zjutraj okoli 4. napadel mesto Gondar, ki je bilo že obkoljeno od vseh strani. Naši oddelki, ki so bili številčno šibki v primeru z razsežnostjo obrambne črte in v slabem akcijskem položaju ter navzile temu, da so morale prepustiti nekatere kolonijalne enote, ki so bile manj trdne, močnemu obstreljevanju s kopnega in iz zraka, so se vztrajno borili od postojanke do postojanke vse do popoldne in tudi še potem, ko se je sovražnim četam s številnimi oklopnimi sredstvi posrečilo prodreti v mesto. Ko pa so bila izčrpana vsa sredstva za vzdrževanje odpora in da ne bi nacionalno in domače prebivalstvo bilo izpostavljeno novim življenjskim žrtvam, je vrhovni poveljnik tega področja ob 14. odredil ukinitve sovražnosti.

Hrabri gondarski borilci so v polni meri in častno izvršili težko nalogo, ki jim jo je zaupala domovina.

Snoči so angleška letala napadla Neapelj, pri tem pa sta jih močno ovirala protiletalski ogenj in lovske letalstvo. Gmotna škoda je precejšnja. Izbruhnil so manjši požari, ki so bili takoj pogaseni. Med prebivalstvom je bilo ranjenih pet ljudi. Protiletalsko topništvo je sestrelilo dve letali, ki sta se vneli, eno letalo pa so sestrelili nočni lovci. Izmed teh letal sta dve padli v morje, in sicer eno v bližini Ischie, drugo v pristaniške vode, tretje pa je padlo na tla v bližini kraja Santo Spirito pri Paternu.

Naša protipodmorniška sredstva so potopila v Sredozemlju tri sovražne podmornice.

Zadeva angleškega prestiža

Ankara, 28. nov. d. Z razvojem vojaškega položaja v severni Afriki se bavi v današnji številki tudi oficijozni turški list »Ulus«. Vojaški sodržnik tega lista ugotavlja, da je sedanja borba v Libiji vprašanje prestiža za Veliko Britanijo. List opozarja, da se ni uresničila Churchillova napoved o nagli odločitvi zmagi. Izjavljajo, da je britanske ofenzive utegne biti odločilna za to vojno. List sodi, da utegne imeti izid borbe v Libiji vpliv tudi na splošno turško politiko.

Odločilni preizkusi angleške moči

Madrid, 28. nov. d. »Ako bo Anglija v severni Afriki propadla, bo propadla za vselej,« piše španski sindikalistični organ »Pueblo« v vojaškem komentarju o razpletu borbe v Libiji. List pravi, da je hotel Churchill armade držav osi presenetiti v njihovi odločilni bitki proti boljševikom. Pri tem ga nobena stvar ni mogla odvrtiti od tega, da ne bi zbral za ofenzivo proti generalu Rommju svojih najboljših borbenih sil. List ugotavlja nato, kako velike prednosti je imela Velika Britanija v organizaciji te ofenzive glede na svoj položaj v Afriki, da pa ji vse te prednosti doslej niso pripomogle niti do najmanjšega uspeha. Na kraju svojih razmiselnih ugotavlja »Pueblo«, da predstavljajo boji v severni Afriki odločilni preizkusi moči plutokratske Anglije in njenih pomagačev. Ako ga ne bo prestala, bo Albion odbila usodna ura.

Ponesrečen načrt angleške ofenzive

Madrid, 28. nov. s. Španski listi objavljajo komentarje o afriški bitki in poudarjajo, da je angleški ofenzivni načrt propadel, kajti Angleži navzile svojim ogromnim naporom ter velikim žrtvam ljudi in vojnih potrebščin niso dosegli nobenega izmed določenih ciljev. Listi proslavljajo junaštvo divizije Ariete in Savona ter ironizirajo angleška vojna poročila, ki ne morejo prikriti neuspeha.

Hude angleške izgube

Lizbona, 28. nov. s. Anglosaske informacije o bitki v Marmariki so vedno bolj redke in tudi vedno bolj izotavajoče. Pojavljajo se že neposredna in posredna priznanja uspehov osi. Tako javlja »United Press« iz Kaira, da so angleške izgube zelo hude in da se uveljavlja številna premotila. Dopsnik agencije »Exchange Telegraph« priznava, da je glavna teža borbe

prešla na pehoto in da prihajajo Angležem spričo velikih izgub tankov nova ojačenja. Isti poročevalec javlja, da sta 7. italijanska divizija in nemška oklopna formacija napredovali, da bi presekale pot Novozelancem. Prav tako ugotavlja tudi splošno zmedo na bojišču. Reuterjeva agencija pa poroča iz Kaira, da tamkajšnje prebivalstvo spočetka ni mislilo na sovražni odpor, ki pa se vedno bolj uveljavlja in je zelo močan.

Dejstva govore za os

Budimpešta, 28. nov. s. Velika bitka v Marmariki, je tudi danes predmet komentarjev madžarskih listov, ki soglasno ugotavljajo, da so se napovedi angleške propagande še enkrat izkazale za netočne spričo trde stvarnosti dejstev, ki govori kakor vselej ugodno za silo osi. Napadalc, pše list »Magyar Ország«, so hoteli obkoliti italijanske in nemške čete, toda že po nekaj dneh so se dogodki povsem zaokrenili. Dejanja divizije »Ariete« bodo za vselej z neizbrisnimi črkami zabeležena v zgodovini vojaške hrabrosti vseh časov. Italijanske in nemške divizije se v popolnem bratstvu orožja izkazujejo na vsem bojišču, zlasti

Sovjetski protinapadi pri Rostovu odbiti

Prečor skozi sovražne obrambne postojanke na srednjem bojišču — Letalski napadi na Moskvo in Petrograd

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 28. nov. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Pri Rostovu in ob kolenu Donca so bili odbiti močni sovjetski protinapadi, ki so jih podpirala letala in oklopni vozovi, s hudimi krvavimi izgubami sovražnika. Na posameznih mestih fronte se boji še nadaljujejo.

V srednjem odseku vzhodne fronte so bile prodre močne sovražne obrambne postojanke.

Težko topništvo vojske je uspešno obstreljevalo ladje pred Petrogradom.

Uničenje sovražnikovih železnic se je nadaljevalo na vseh frontih, pri čemer je utrpel nasprotnik hude izgube voznega parka. Podnevni in nočni napadi letalskih oddelkov so bili usmerjeni proti vojaškim napravam v Moskvi in Petrogradu.

V borbi proti Angliji so letala napadla v pretekli noči pristaniške naprave ob južnovzhodni obali otoka.

V neprestanih hudih bojih v severni Afriki, posebno v obrambi sovražnih izpadov iz Tobruka, so bili zopet uničeni množični sovražni oklopni vozovi. Oddelki nemških strmoglavnih in lovskih letal so razpršili zbirališča čet in kolone vozil sovražnika ob marmariški fronti.

Pri napadalnih poskusih angleških letal na obalo Rokavskega preliva so bila sestreljena štiri sovražna letala. Angleški bombniki so napadli v noči na 28. novembra stanovanske okraje v zapadni Nemčiji, zlasti v Aachnu in Kölnu, ter so porušila ali poškodovala več stanovanskih poslopj in povzročila izgube med prebivalstvom.

V času od 16. do 21. novembra je izgubilo sovjetsko letalstvo 168 letal. Izmed teh jih je bilo 73 sestreljenih v bojih v zraku, 24 jih je sestrelilo protiletalsko topništvo, ostanke pa je bil uničen na tleh. V istem času smo izgubili na vzhodni fronti 13 lastnih letal.

S finskega bojišča

Helsinki, 28. nov. s. V zadnjih 24 urah je na bojišču pri Hankovu beležiti silovit ogenj sovražnih metalcev min. Finsko letalstvo je bombardiralo sovražne baterije, posamezne postojanke in prometne zveze. Na Karelski ožini je bilo živahno delovanje težkega orožja in sovražne pehote. Finsko topništvo pa je prisililo k molku sovražne protiletalske baterije. Prav tako so umolknil tudi metalci min in strojnice. Na bojišču pri Sivaeriju se je prav tako razvijal topniški dvojni boj. Na bojišču v vzhodni Kareliji in na južnem odseku so bili zavrnjeni vsi sovražni napadi. Razvoj akcij ovirajo slabe vremenske razmere.

Od 24. do 26. t. m. so finski lovci in protiletalsko topništvo sestrelili na bojišču pri Sivaeriju tri sovražna lovska in eno prevozno letalo.

Odlikovanje angleških oficirjev v Leninovim redom

Ankara, 28. nov. d. Po informacijah, ki so dosepile iz Kujbiseva, je bilo četvero britanskih častnikov, katerih posadke so v Sovjetski zvezi, odlikovanih s tako zvanim »Leninovim redom«. To je prvi primer, da je bilo to najvišje sovjetsko odlikovanje izročeno tujcem.

Božični darovi za španske prestovoljce

Madrid, 28. nov. d. Jutri bo odšel iz Madrida poseben tovorni vlak, s katerim bo odpremljenih 20 vagonov božičnih darov, namenjenih španski prostovoljski »Sinji diviziji«, ki se bori na vzhodni fronti. Božični darovi obsegajo 2000 velikih zabojev. Posebni vlak bodo na španski meji pre-

pa s svojimi silovitimi protinapadi na sovražnika, ki je utrpel že velike izgube in gmotno škodo.

List »Pester Lloyd« piše, da je britansko poveljstvo nameravalo presenetiti italijanske in nemške čete v nadi, da bo tako doseglo velike uspehe, toda Italijani in Nemci so bili, kakor je to pokazal razvoj bitke,

V Ameriki priznavajo

New York, 28. nov. s. »United Press« poroča, da listi v južnih predelih Zedinjenih držav pod velikimi naslovi objavljajo uspehe osi v Marmariki. Tako naglašajo, kako je bilo predvčerajšnjim ujetih 5000 Angležev ter uničenih več angleških oddelkov. V drugi poročili opozarjajo, kako se Nemci bližajo Moskvi. Zanimivo je tudi, da so celo poročila iz Londona o bitki v Libiji vse kaj drugega kakor optimistična. Tako je javil poročevalec lista »New York Post« iz Londona, da so osni oklopni oddelki v Libiji v resnici mnogo jačji, kakor se je pričakovalo, ter da so pod izredno spretnim in odličnim vodstvom. Orožje osnih sil je enako angleškemu, če ni celo v premoči.

Sovjetski protinapadi pri Rostovu odbiti

Prečor skozi sovražne obrambne postojanke na srednjem bojišču — Letalski napadi na Moskvo in Petrograd

vzele nemške oblasti ter ga takoj usmerile na severno bojišče.

Uspehi podpolkovnika Džala

Zagreb, 28. nov. s. Doznava se, da je poveljnik hrvatskih lovcev na zrakoplovih bojišču podpolkovnik Džal v letalski bitki 10. novembra sestrelil štiri sovjetska letala. Uspeh hrvatskega letalskega oficirja vzbuja občudovanje v vojaških krogih.

Letalski boji na zapadu

Berlin, 27. nov. d. V noči na petek je nekaj britanskih letal priletelo nad zapadno in severozapadno Nemčijo. Kakor je bilo objavljeno s pristojnega nemškega mesta, so odvrkla nekaj bomb, ki pa so povzročila le manjšo škodo. Ubilih in ranjenih je bilo manjše število ljudi.

Po berlinskem sestanku

Berlin, 28. nov. d. Večer popoldne in davi so drug za drugim odpotovali iz Berlina državni — delegati držav, ki so podpisale protikominterni pakt. Od državnikov se je poslovil na postaji nemški zunanji minister Ribbentrop.

Odhod ministra grofa Ciana

Berlin, 28. nov. s. Davi ob 9.30 je italijanski zunanji minister grof Ciano s svojim spremstvom v posebnem vlaku zapustil Berlin. Nemški zunanji minister Ribbentrop ga je spremljal na postajo skupno s italijanskim veleposlanikom Dino Alfierijem, šefom protokola Dornbergom in drugimi osebnostmi nemškega zunanjega ministrstva.

Ko je minister grof Ciano prišel na postajo Anhalt, je najprej pregledal častno četo. Postaja je bila okrašena s italijanskimi in nemškimi zastavami ter zastavami ostalih zaveznikov narodov, ki so pristopili k protikominternemu paktu. K odhodu vlaka so se zbrali tudi drugi visoki državni predstavniki, zastopniki nemške vojske in narodno-socialistične stranke, vojaški atašeji z vsemi funkcijami kr. veleposlaništva, italijanski generalni konzul z uradnim generalnega konzulata ter inspektor Fašijev v Nemčiji z direktorijem berlinskega Fašija. Vodja nemške diplomacije se je do odhoda vlaka zadržal v razgovoru z grofom Cianom in se nato od njega prisrčno poslovil.

Francoski komisar za Sirijo in Vichyju

Vichy, 28. nov. d. Francoski visoki komisar za Sirijo in Libanon je odpotoval v četrtek v Vichy.

Vichy, 28. nov. d. Poverjenik francoske vlade za mandata Sirijo in Libanon general Henry Dentz je imel večeraj v odseku za protektorat v francoskem zunanjem ministrstvu več razgovorov. Nadalje se je general Dentz v vojnem ministrstvu udeležil konference, na kateri so razpravljali o repatriaciji francoskih čet iz Levante. Zvečer je bil general Dentz pri maršalu Petainu. O razgovorih, ki jih je imel v vojnem in zunanjem ministrstvu, ni bilo s službenega mesta izdano nikako pojasnilo.

Italijansko-rumunski trgovinski sporazum

Bukarešta, 28. nov. d. Večeraj je bil v Bukarešti podpisan italijansko-rumunski trgovinski sporazum. Za Italijo ga je podpisal italijanski poslanik Renato Soppa, za Rumunijo pa rumunski gospodarski minister Marinescu.

Pred odločitvijo na Pacifiku

V Ameriki se boje, da ne bi Hullovo odgovor zastopnikom Japonske izzval japonskega vpada v Siam in Birmo

Washington, 28. nov. u. V zelo avtoritativnih krogih se je danes razširila bojazn, da ne bi Japonska na večerajšnja Hullova sporočila Nomuri in Kurusu odgovorila z napadom na Siam in sicer že v bližnjih dneh. Istočasno se doznava, da je imel Roosevelt večer ob 14.30 z japonskima delegatoma razgovor, ki mu je prisostvoval tudi Hull.

Glede na bojazen o japonskem napadu na Siam poudarjajo, da zbirajo Japonci svoje čete v severni in južni Indokini očitno z namero, da bi udarili na Siam in na birmansko cesto. Po istih informacijah se je v zadnjih petih dneh izkrcalo veliko število japonskih vojakov v Saigono. Z njimi so Japonci pripeljali tudi velike količine zalog vseh vrst in avtomobilskih sredstev. Iz Saigona so čete takoj odpotovale v notranjost proti mejam Indokine. Večeraj dospela poročila o teh japonskih ofenzivnih pripravah so se povečale splošno nervoznost v ameriških krogih. Pod vtisom teh poročil je tudi državni tajnik za zunanje zadeve očitno sestavil svoj odgovor na japonske predloge, čeprav je znano, da Japonska ni zbrala svojih čet v Indokini šele te dni, temveč gre za njene priprave od vsega začetka japonsko-ameriških razgovorov.

Posvetovanja predsednika japonske vlade

Tokio, 28. nov. (Domei.) Predsednik japonske vlade Tojo je dopoldne sprejel načelnika vzhodnoazijskega urada v japonskem zunanjem ministrstvu Kumeičija Jamamoto, načelnika urada za vojaške zadeve v vojnem ministrstvu generala Akiru Muto ter načelnika oddelka za mornariške zadeve v mornariškem ministrstvu Admrala Keijuna Oka. Kakor domnevajo, so razpravljali o spomenici, ki jo je izročil japonskim predstavnikom ameriški zunanji minister Hull, kakor tudi o splošnem mednarodnem položaju.

Japonska vlada proučuje ameriško spomenico

Tokio, 28. nov. (Domei.) Japonski zunanji minister Tojo je na dopoldanski seji vlade poročal o vsebini spomenice, ki jo je ameriški zunanji minister Cordell Hull izročil japonskemu veleposlaniku v Washingtonu admiralu Nomuri. Na seji, ki je trajala od 11. do 11.50, so člani vlade obravnavali razna vprašanja v zvezi s poročilom zunanjega ministra Toja.

Tokio, 28. nov. d. Na današnji tiskovni konferenci je japonski vladni zastopnik šii Kihij izjavil, da v japonskem zunanjem ministrstvu proučujejo dokument, ki ga je ameriški zunanji minister Cordell Hull izročil admiralu Nomuri in ki je 27. t. m. zvečer došel v Tokio. Japonski vladni zastopnik je na razna vprašanja pripomnil, da ni mogoče reči, kdaj bo japonska vlada na ameriško spomenico odgovorila, če bo sploh dala odgovor. Nato je vladni zastopnik omenil, da pisanje japonskih listov, ki poudarjajo, da Japonska ne more sprejeti nobenega začasnega in provizorčnega sporazuma, izraža sicer stališče japonske javnosti, da pa tega naziranja s stališča vlade ni mogoče komentirati. Pripomnil je, da vlada seveda mora računati z javnim mnenjem. Glede na posvetovanja, ki jih je imel ameriški zunanji minister s predstavniki bloka »ABCD«, je japonski vladni zastop-

Vzhodna Azija v protikomunistični fronti

Japonska zahteva po sklicanju konference držav trojnega pakta

Tokio, 28. nov. d. Japonski periodični časopis »Gendai« zahteva, naj se nemudno skliče nova konferenca držav berlinskega trojnega pakta. List piše, da so razgovori med Japonsko in obojema državama osi potrebni zaradi razčiščenja vprašanj in nalog, ki jih je treba izpolniti, čim bo Sovjetska zveza dokončno vojaško zlomljena, kakor tudi vprašanj in nalog, ki jih zahteva izjavoavljenje japonsko-ameriških pogajanj.

Stališče nankinške vlade

Nanking, 28. nov. d. Glede na pristop Kitajske k protikominternemu paktu je odpravnik poslov nemškega poslanstva v Nankingu, poslanik Fischer, priredil v novi zgradbi nemškega poslanstva v četrtek svečano recepcijo. Razen več članov Vančingve vlade se je sprejema v nemškem poslanstvu udeležilo tudi večje število vodilnih osebnosti nacionalne Kitajske.

Tiencin, 28. nov. d. Kitajski list »Jung-pao« se bavi s pristopom Kitajske k protikominternemu paktu ter piše: »Sodelovanje, Kitajske, Japonske in Mandžukua v protirdeči fronti, ki je bila na novo ojačena z delom Azije in Evrope v velikem protirdečem bloku, pomeni manifestacijo proti tretji internacionali in njenim zavaznikom. List piše, da je bila od rdeče fronte na zapadu kot prva delila ogrožena Nemčija, na vzhodu na Kitajsko, Japonska in Mandžukuo. Odkar je bil zaključen protikominterni pakt kot osnova za organizacijo novega reda v Evropi in Aziji, vpliv rdeče fronte tako na vzhodu kakor tudi na zapadu postopno pomena. Pristop Kitajske k protikominternemu paktu je bil nužno potreben tako z zgodovinskih vidikov kakor tudi po nujnosti sedanjega položaja.

Japonski list o borbi fašizma proti boljševizmu

Tokio, 28. nov. s. List »Hoki« objavlja razgovor svojega sotrudiaka z italijanskim

nik izjavil, da se Zedinjene države z drugimi predstavniki sicer lahko svobodno razgovarjajo, da pa se Japonska s svoje strani pogaja edino z Washingtonom, s kom drugim pa ni v nikakih indirektnih pogajanjih.

Izjava predsednika siamske vlade

Bangkok, 28. nov. d. Predsednik siamske vlade in zunanji minister Luang Tibul Songram je imel snoči po radiu govor, v katerem je poudarjal, da želi Siam voditi nevtralnopolitiko. V svojih izjavanjih je pozval siamsko prebivalstvo, naj se ne ustraši armad drugih držav, ki so bile zbrane na siamskih mejah, ako bi se nekada dne pričele pomikati proti siamskim mejam. Obenem je bilo iz siamskega zunanjega ministrstva objavljeno, da niso točne vesti, po katerih je Japonska zahtevala od siamske vlade, naj ji poveri vso skrb za siamsko obrambo in da je siamska vlada na to japonsko ponudbo odgovorila negativno.

Stališče Indokine

Hanoi, 28. nov. (Domei.) Izredni japonski poslanik v Francoski Indokini Kensiki Jošizava je večeraj v razgovoru s predstavnikom časopisja izjavil, da si Japonska želi čim širšega političnega in gospodarskega sodelovanja s Francosko Indokino. Na razna vprašanja glede stališča, ki ga utegne zavzeti Francoska Indokina v primeru, če bi prišlo do oboroženega spopada na Tihemem oceanu, je japonski izredni poslanik odgovarjal zelo rezervirano. Na vprašanje, kakšno bi bilo v tem primeru stališče Francoske Indokine nasproti Japonci, je japonski poslanik odgovoril indirektno, rekoč: »Stališče Indokine nasproti Japonci bi bilo pač izraz položaja Indokine v širokem svetu, ki je v neprestanem naglem izpreminjanju.« Nato je japonski poslanik izrazil svoje prepričanje, da bo položaj Japonske v deželah jugozapadnega Pacifika gospodarsko mnogo močnejši, kakor je danes, čim bolj bo Japonska kazala zanimanje za te predele.

Angleške priprave ob malajski meji

Tokio, 28. nov. d. Iz Bangkoka poroča list »Niči Niči« o velikih britanskih vojaških pripravah vzdolž malajske meje. V distriktu Kedah med Peinangom in siamsko mejo so v teku veliki vojaški manevri, pri katerih sodeluje 500.000 britanskih vojakov iz Indije ter 1000 domačih angleških vojakov. S pehoto sodelujejo močni oddelki mehaniziranega orožja ter letalstva. Nadalje poroča list, da so bili opaženi premiki drugih britanskih vojaških oddelkov v bližini Kotabahrarja, kjer dokončujejo Britanci velika obrambna dela ob obali.

Odhod ameriških strelcev iz Šanghaja

Šanghaj, 28. nov. d. Ameriški potniški parnik »President Madison«, ki bi moral s poslednjim oddelkom ameriških mornariških strelcev 360 mož v nedeljo odpluti iz Šanghaja, je svoj odhod pospešil ter je že danes zapustil šanghajsko tuko. V tukajšnjih krogih spravljajo pospešeni odhod ameriškega parnika v zvezo z naglo postitvijo krize na Pacifiku.

Vzhodna Azija v protikomunistični fronti

Japonska zahteva po sklicanju konference držav trojnega pakta

novinarjem Mirlom Ardernagijem o pomenu protikominternskega pakta v zvezi z berlinskim sestankom. Italijanski novinar omenja predvsem, da je bil fašizem prvi evropski revolucionarni pokret širokih množic, ki je dal znamenje za borbo proti boljševiški nevarnosti na kontinentu. Že od leta 1922 se je fašizem vrgel v borbo za rešitev moralnih vrednot Evrope. Tako ga je smatrati za utiralca poti in kazipot v sedanjih križarskih vojni proti rušnim silam evropskih idealov in civilizaciji. Glede na berlinski sestanek pripominja list, da pomeni moralna koalicija Evrope nujno in nepremagljivo osnovo za materialno koalicijo, ki se pripravlja in ki bo dokončno zagotovila Evropi dobro miru, zasnovano na enakih pravicah vseh članov evropske skupnosti.

Avstralski diplomatski zastopnik v Bataviji

Šanghaj, 28. nov. d. Po informacijah iz avstralske prestolnice Canberre sta se vladni Avstralije in Nizozemske Vzhodne Indije sporazumeli, da imenujeta medsebojne diplomatske predstavnike. Predsednik avstralske vlade je v četrtek sporočil, da bosta imela avstralski diplomatski predstavnik v Bataviji in nizozemsko-indijski diplomatski predstavnik v Canberri čim poslanikov.

Uspeh vafdistične stranke v Egiptu

Ankara, 28. nov. s. Iz Kaira se doznava, da je bil pri delnih volitvah v senat na področju Sueškega prekopa izvoljen vafdistični kandidat, kar dokazuje, da vafdistična stranka uživa zaupanje naroda, ki odobrava njeno politiko.

Obnovite naročnino!

Ljubljanski mestni svet

Odobritev računskega zaključka za 1. 1940-41

Ljubljana, 28. novembra. Na snočni seji ljubljanskega mestnega sveta je župan dr. Adlešič najprej počastil spomin nedavno umrlih univ. profesorja dr. Metoda Dolenc, višjega fin. svetnika dr. Joža Barleta, vseučiliškega docenta dr. Ivana Robide, dvornega svetnika Jurja Polca, veletrgovca Ivana Samca, mestnega svetnika in ravnatelja Zavoda za socialno zavarovanje v Ljubljanski pokrajini dr. Joža Bohinca, univ. profesorja dr. Stanka Lapajneti in veletrgovca Andreja Sarabona.

Mestni svetniki so poslušali njegove besede stoje ter so počastili spomin za ljubljansko mestno občino zaslužnih pokojnikov s klicem »Slava«.

Predsedstveno poročilo

Nato je podal župan dr. Adlešič kratek pregled dela mestne uprave v preteklem letu ter je predvsem navedel uspehe akcije za zimsko pomoč, v kateri so sodelovale najširše plasti prebivalstva. Lanska akcija za zimsko pomoč je dala 453.741,33 lir, kar je omogočilo, da je mestna občina lahko podprla s delom in zaslužkom povprečno po 120 nezaposlenih na dan, predvsem očetov velikih družin. Podprani so bili za posleni pri 17 različnih večjih javnih delih in so prejeli samo na mezdah 456.791,43 lir. Letošnja vsesvetska akcija je prinesla 45.830,40 lir čistega dohodka. Župan je izrazil svojo zahvalo vsem sodelavcem pri obhajanju, kakor tudi vsem dobrotnikom mestnih revežev.

Nadalje je omenil, da je na dnevnem redu seje obramba gospodarstva z mestno imovino. Predloženi računski zaključek vsebuje delo od 1. aprila 1940 pa do 31. marca letošnjega leta. V svojih nadaljnjih izjavah je dejal:

Dosegli smo delen prebitek, ki so nam ga omogočili pojavi izrednih časov, zlasti pa promet z nepremičninami, živili in drugimi življenjskimi potrebščinami, ki je povzročil porast občinske takse za prenos nepremičnin in večji dohodek pri trošarinah in uvozninah. Prav ta prebitek nam je omogočil, da smo kljub izrednim časom mogli še nadalje voditi nemoteno gospodarstvo pri mestni občini in premagati vse nepričakovane težkoče.

Kakor se spominjate, smo na seji mestnega sveta 11. julija 1940. sklenili najti pri Surozju večje investicijsko posojilo 15 milijonov din, ki smo mu tudi takrat določili podoben program in sicer kanalizacijo Opekarske ceste, tlakovanje Zaloške ceste, graditev novega ljudskega kopališča v Koleziji in dograditev tržnice. Suroz je 4. oktobra 1940 dal prvo akcijo 1 milijon 500.000 din, ter je objubil izplačati ostale obroke. Tako je občina brez skrbi izpolnila sklep mestnega sveta in oddala dela za proračunske vsote. Sredi teh del pa so prišli nepričakovani dogodki velikega tečaja in Suroz je odpovedal nadaljnjo realizacijo posojila. Pogodb. z obrtniki nismo smeli razveljavljati ter smo morali dela dokončati. To smo mogli storiti le z višji izrednih dohodkov preteklega leta in s skrajno štednjo.

Cene so neprestano rasle in še rasto. Tako smo prišli danes skoraj do tega, da prihajajo dohodki v dinarjih. Izdatke pa moramo šteti v lirah. Deloma lani, največ pa letos smo dobili naloge, na katere pri sestavi nismo mogli niti najmanj misliti. Samo za zboljšanje položaja mestnih uslužbencev je mestna občina izdala 2.400.000 lir.

K vsemu temu pa so se pojavile še težave na denarnem trgu. Ki jih mora čuti tudi mestna blagajna. Ko smo z navedenimi izdatki že izčrpali gotovino in ko si je bilo treba pomagati v denarnih zavodih, nismo dobili izplačanih niti raznih skladov. Tako je mestna občina danes navezana samo še na tekoče dohodke, ki pa prepočasno prihajajo za kritje vseh potreb sproti.

Ob koncu svojega poročila se je župan zahvalil vsem, ki so kakor koli sodelovali pri mestnem gospodarstvu. Na prvem mestu je izrek zahvalo tistim, ki so izkazovali zaupanje, tako da danes gleda občinski svet še na šest let dela za Ljubljano. Enako je župan izrek zahvalo vsem občanom, ki so dobrohotno spremljali in podpirali delo za občino, novinarjem, ki so z uspehom budili zanimanje za sodelovanje pri komunalnih vprašanjih, ter mestnemu uradništvu in uslužbenstvu.

Nazhite našim prizadevanjem. Je zaključil župan, pa je ostalo še mnogo upravičenih želj naših meščanov in mešnih uslužbencev neizpolnjenih. Enako pa tudi mnogo naših želj in lepih načrtov neuresničenih. Člani ljubljanskega mestnega sveta so v proračunskem letu 1940/41 pri 576 sejah od 1. aprila 1940 do danes na pri 796 sejah žrtvovali svoj čas, svoje znanje in skušnje v korist mesta. Zato se lahko vsi zavedamo, da smo storili svojo dolžnost do vrha. Službi smo občini samo z dobrim namenom in iz ljubezni do naše bele Ljubljane.

Poročila finančnega odbora

Za finančni odbor je poročal m. s. dr. Azman, ki je predvsem obrazložil računski zaključek mestne občine za 1. 1940/41. V tem proračunskem letu je imela mestna občina rednih izdatkov 134,5 milijona din, izrednih izdatkov na račun prebitka iz prejšnjega leta pa 4,3 milijone din. Rednih dohodkov je bilo 137 milijonov din, izrednih pa na račun prebitka iz prejšnjega leta 8,5 milijona din.

Mestni svet je računski zaključek za 1. 1940/41 soglasno odobril.

Nato je m. s. dr. Azman poročal o nadaljnjih predlogih finančnega odbora. M. občina je prodala italijanski radiofonski družbi EIAR mestno zemljišče v izmeri okrog 13.000 kvadrat metrov na ta način, da je prepustila posestniki Suhadolčevi svoje zemljišče na Barju, medtem ko je zemljišče posestnice Suhadolčeve prevzela družba EIAR.

Za kritje tekočih izdatkov je ustanovljen v mestni pripravi obaobitveni fond. Mestna občina je zaključila najemno pogodbo s Hildo Drolenkovico za prostore anagrafičnega urada na Mestnem trgu št. 23 za mesečno najemnino 800 lir. Odobren je bil predlog za zvišanje vdovskih podpor mestne delavske zavarovalnice in se podpore zvišajo od 25 odstotkov na 50 odstotkov možne rente. Odobren je bil predlog glede izrednega prispevka rentnikom mestne delavske zavarovalnice z enkratnim prispevkom po 300 lir. Prošnji bolniške blaginje

nameščencev mestne občine za zvišanje prispevka mestne občine je bilo ugodeno in se bodo povsili izplačali po določeni tabeli. Za adaptacijo prostorov anagrafičnega urada je bil odobren kredit 40.000 lir. Odobren je bil naknadni kredit za likvidacijo računov večje porabe vde v mestnih hišah v znesku 3000 lir ter naknadni kredit za mestne avtomobile v znesku 4000 lir.

Glede številnih ugovorov proti predpisu kanalske pristojbine je mestni svet načelno sklenil, da se pristojbina ne bo predpisovala tistim, ki mestnih kanalov ne morejo uporabljati. Odobreni so bili nekateri predlogi za črtanje ali odpis dolga mestni občini zaradi neizterljivosti.

Poročila drugih odborov

Za trošarinski odbor je poročal tudi dr. Azman. Dva ugovora zoper plačilni nalog sta bila zavrnjena. Isti poročalec je poročal za gradbeni odbor glede parcelacije zemljišča dr. Oblaka pod Rožnikom. Po dolgih pogajanjih je bil dosežen sporazum in dr. Oblaku dovoljena parcelacija zemljišča, odnosno sprememba parcelacije, da bo smel namesto ene vile zgraditi štiri vile, in sicer dve nad potjo k Čadu, dve pa v podno.

Za odbor za upravo mestne imovine je poročal mestni svetnik Andrejka glede odločitev stanovanj strankam v mestnih hišah ki imajo svoje hiše. Odobren je bil predlog, da je možno odpovedati strankam v mestnih hišah, če imajo lastno hišo in se iz kakršnih koli razlogov ne izselijo v svoje hiše. Za upravni odbor mestne planarne je poročal mestni svetnik Karel Kavka. Predlagal je odobritev novega pravilnika za oddajo plana iz mestne planarne. Nov pravilnik je bil potreben zaradi mnogih nevednosti, ki so nastale zaradi neopetnega starega pravilnika. Spremembe predloge k pravilniku je iznesel prof. Hrovat in je bilo sklenjeno da se novi pravilnik izpopolni po predlogih prof. Hrovata in s. odelovanjem ravnatelja mestne planarne inž. Bartla.

M. s. Avg. Novak je podal poročilo personalno-pravnega odbora. Odloženi sta bili prvi dve točki poročila glede ostavk članov mestnega sveta in izvolitev v razne odbore ker se ni rešeno vprašanje o kompetentnosti mestnega sveta glede reševanja ostavk. V bolniško podporno zadržuje nameščencev mestne občine je bilo izvoljenih pet članov mestnega sveta. V preskrbovalni odbor sta bila izvoljena mestna svetnika iz vrst trgovcev s kurivom Dominik Čebin in namestnik Anton Bartol Sprejeto je bil pravilnik o organizaciji in zaposlitvi delavcev pri ravnanju delih na račun zimske akcije. Mestni svet je tudi odobril preustrojitve začetnega oddelka mestne občine, katerega del je prevzel gasilski urad, tehnični del pa tehnični oddelk mestne občine.

Ob 19. je bila javna seja zaključena in je sledila tajna.

Računski zaključek mestne občine ljubljanske za leto 1940-41

Na četrtkovi seji je ljubljanski mestni svet odobril računski sklep in bilance mestne občine ljubljanske za leto 1940-41. Ta računski zaključek mestnega zaklada zaznamuje ob koncu računskega leta znatno povečanje končnega blagajniškega prebitka, in sicer na skoro 6 milijonov din, medtem ko je znašal začetni blagajniški prebitek 850.000 din.

Ta ugodni zaključek je posledica znatno večjega donosa mestnih davščin. Tako so bili dohodki od občinske doklade, od občinskih davščin, taks in pristojbin ter od trošarin in uvoznin v proračunu predvideni v višini 62,07 milijona din, medtem ko so znašali dejanski dohodki skupaj z dohodki davščin iz prejšnjih let 75,55 milijona din (tekoči dohodki 67,32, iz prejšnjih let 8,23). Dohodki od davščin (tekoči in iz prejšnjih let) so bili torej za 13 in pol milijona večji kakor je bilo predvideno v proračunu.

Celotni proračun za leto 1940-41 je bil odobren v višini 131,3 milijona din, z naknadnimi krediti pa je bil povzračen na 136,96 milijona din (za leto 1939-40 je znašal 123,6 milijona din). Pa tudi ta naknadno povzračen proračun je bil v dohodkih preokren, ker so vsi tekoči dohodki dosegli 137 milijonov din, brez dohodkov iz prejšnjih let, ki so znašali še 8,5 milijona din.

Proračun izdatkov v enak višini 137 milijonov din pa ni bil dosežen, ker so dejanski redni izdatki dosegli 134,5 milijona din, izdatki izven proračuna (predvsem iz prebitka iz prejšnjih let) pa 5,3 milijona din.

Celotni pregled proračunskih in dejanskih dohodkov in izdatkov je bil naslednji (v milijonih din):

Izdatki:	proračun 1940-41	dejanski 1940-41
redni izdatki	136,96	134,55
izdatki izven proračuna (na račun prebitkov iz prejšnjih let)		5,32
Skupaj	136,96	139,87
Dohodki:		
tekoči doh. obč. uprave	83,83	82,79
dohodki gosp. podj.	53,13	54,23
doh. iz prejš. let	—	8,48
skupaj	136,96	145,50

Prebitek dejanskih dohodkov nad dejanskimi izdatki je znašal torej 5,63 milijona din. Ker so v kontokorentnem poslovanju izdatki presegali dohodeke za 0,54 milijona din (izdatki 32,18, dohodki 31,64), je prebitek zmanjšan na 5,09 milijona din. Če k temu še prištejemo začetni blagajniški prebitek v višini 0,85 milijona din, dobimo končni blagajniški prebitek 5,94 milijona din, ki je izkazan v računskem zaključku.

Popis življskih zalog v Španiji

Madrid, 28. nov. d. Španska generalna komisija je sklenila uvesti za racionaliranje potrošnje živil namestu sedanjih družinskih nakaznic sistem osebnih izkaznic po vzorcu drugih držav. Danes bo v vsej Španiji izvršen popis družin in življskih zalog. Po italijanskem in nemškem vzorcu bodo določeni dodatni obroki živil za težko delavstvo. Delavci, ki postanejo brezposelni brez lastne krivde, bodo imeli pravico do brezplačnega dodeljevanja živeža.

Razširjenje poštne službe s kraljevino

Ljubljana, 28. novembra.

Počeni s 1. decembrom t. l. bodo vsi poštni uradi Ljubljanske pokrajine vskladi službo poštne nakaznice z ono v Kraljevini ter bodo rabili odslej italijanske nakaznice z dvojezičnim besedilom.

Istega dne bodo glavni poštni uradi, ki so spodaj navedeni, vzpostavili s Kraljevino in v pokrajini tudi italijansko službo tekočih računov, ki ne bo imela nič skupnega s tekočimi računi v bivši Jugoslaviji, ki jih bodo zato poštne uradi še nadalje izvrševali in vodili pri tem posebne spise in posebne račune v svojih odnosih s poštno hranilnico v Ljubljani.

Za italijansko službo tekočih računov bo Ljubljana, ki pokriva računsko priključena uradu tekočih računov v Trstu.

V decembru, na dan ki bo v kratkem določen in objavljen, bodo glavni poštne uradi začeli izvrševati s Kraljevino in v pokrajini tudi italijansko službo poštne prihrankov in poštne bonon na obresti. Glede prejšnjih prihrankov iz bivše Jugoslavije bodo veljale iste posebne določbe kakor glede tekočih računov.

Službo hranilnih knjižic na donosnika (ne nominalnih) bo začasno izvrševal osrednji poštni urad Ljubljana I.

Poštni boni na obresti ne bodo začasno višji od 5000 lir. Samo v osrednjem poštne uradu Ljubljana I. bo mogoče dobivati bone do najvišje višine 5000 lir.

Pštni uradi, ki jim bodo poverjene zgoraj navedene nove italijanske službe, so po abecednem redu naslednji: Cerkljica, Črna, Devica Marija v Polju, Grahovo pri Cerkljici, Grosuplje, Kočevje, Kostanjevica na Krki, Zgornji Logatec, Spodnji Logatec, Ljubljana I (centrala), Ljubljana II (postaja), Ljubljana III (Trg sv. Jakoba), Ljubljana IV (Poljanska cesta 15), Ljubljana V (Zaloška cesta 1), Ljubljana VI (Cesta 29 oktobra 31), Ljubljana VII (Celovška cesta 81), Ljubljana IX (Trševa cesta 62), Lož, Metlika, Mokronog, Moste pri Ljubljani, Novo mesto, Planina pri Rakeku, Rakek Ribnica na Dolenjskem, Sodražica, Stari trg pri Rakeku, Trebnje, Velike Lašče, Vič pri Ljubljani, Vrhnika, Žužemberk.

Podružnica št. VIII v Ljubljani na Dolenjski cesti 22 ne bo opravljala te službe, ker ni glavni poštni urad, temveč samo sprejemni urad. V kratkem pa bodo vse te nove službe razširjene tudi na urade, ki niso glavni (na sprejemne urade).

Značilna spomenika angleškega admirala

Stockholm, 28. nov. s. Londonski poročevalec lista »Göteborg Handels Tidnings« poroča, da je angleški admiral Keyes, ki je vodil priprave za vezbanje četa za izkrcanje, predložil spodnji zbornik spomenika, ki pomeni pravo oboževanje proti trem komisijam za vzporeditev narodne obrambe. Admiral Keyes ne sodi prav nič optimistično o položaju Anglije glede vojnih potrebščin ter pripravljanih angleških čet.

Nedostatki ameriške proizvodnje

Lizbona, 28. nov. s. V reviji »Arquivo Nacional« piše portugalski pisatelj Francisco Veloso o pripravljenosti angleškega sveta v sedanjih vojnih ter pripravnosti, da Zedinjene države še niso preide iz moralne mobilizacije v mobilizacijo proizvodnje, medtem ko je vse angleške razpoložljive sile uporabila Rusija. Pisatelj opozarja tudi na neuspeh Zedinjenih držav, da bi Finisko prisilile k posebnemu miru, ter označuje njihovo politiko za politiko milnih balonov.

List »Diario de Manhã« pa ugotavlja, da primanjkuje industriji Zedinjenih držav surovine, saj razpolaga Amerika na primer le z 1.400.000 ton bakra, medtem ko bi ga potrebovala 1.800.000 ton. Aluminija ima samo 400.000 ton, potrebovala pa bi ga 600.000 ton. Zaloge cinka znašajo 900.000 ton, potrebovala pa bi ga 1.200.000 ton. Iz uradnih podatkov je nadalje razvidno, da je trgovina Zedinjenih držav v Brazilijo pasivna, kar velja v glavnem tudi za trgovino z vsemi ostalimi južnoameriški državami. Razen tega je sedanjí izvoz Severne Amerike v Anglijo izrazito prehodnega značaja in ne more nadomestiti izgub evropskih in azijskih tržišč. Če Zedinjene države ne bodo zopet našle svojih južnoameriških in evropskih tržišč, ne bo trpela zelo le njihova industrijska proizvodnja, temveč tudi njihovo gospodarsko in socialno življenje.

Prometne nezgode na Švedskem

Stockholm, 28. nov. s. V švedskem parlamentu je predsednik vlade odgovoril na interpelacijo, ki je zahtevala pojasnila o pogostem ponavljanju železniških, letalskih in pomorskih nezgod na Švedskem v zadnjih dveh letih. Po sodbi interpelacije si je mogoče predstavljati, da gre za vrsto sabotažnih dejanj. Predsednik vlade je priznal, da predstavljajo te nesreče hude udarce za narod, saj so skupno zahtevale smrt 466 oseb v državni službi, vendar pa je po mnenju vlade treba pripisati vse te nezgode golemu naključju in ne sabotažam. Kakor je bilo ugotovljeno s preiskavami. Le v par primerih je mogoče domnevati, da gre za sabotažna dejanja, čeprav tega ni bilo mogoče pozitivno ugotoviti.

Stockholm, 27. nov. s. V centralni letalski šoli so prišli na sled sabotažnim dejanjem. Nekaj šolskih letal je bilo pokvarjenih. Sabotažnikov doslej niso mogli slediti. Včeraj zjutraj se je na stockholm-skem letališču ponesrečilo letalo in sta se dva vojaška pilota ubila. Letalo se je pri pristajanju vnelo.

Prometna nesreča v Angliji

Stockholm, 28. nov. d. Kakor se je izvedelo iz Londona, je prišlo v terek ponoči v dolini Rhonda do hude prometne nesreče. Nekaj trolejbusov, ki je vozil rudarje na delo v rudnik Abergorki, se je na cesti prevrnil. Pet rudarjev je bilo ubitih, 23 pa hudo ranjenih.

Obnovite naročnino!

Gospodarstvo

Nadaljnja pojasnila k prodaji racionaliranih oblačilnih predmetov in obutve

Visoki komisariat je 24. t. m. izdal novo okrožnico z nadaljnjimi pojasnili k navodilom Visokega komisarija o racionalirani prodaji oblačilnih predmetov in obutve.

Inventar zaloge

Kakor znano, morajo trgovci (proizvajalci, grosisti, trgovci na drobno in obrtniki) blago na zalogi inventarizirati po točkah, ki so predpisane za posamezne vrste blaga. Tozadevni inventar mora biti sestavljen tako, da izkazuje zalogo na dan 30. novembra, upoštevajoč zalogo, kakor izhaja iz že predloženega inventarja po stanju dne 30. septembra, kakor tudi blago, ki je bilo pozneje prevzeto v zalogo, ali izdano v teku novembra. Trgovinsko industrijska zbornica bo v sporazumu z Združenjem trgovcev izdala tiskovino za obrazec inventarja. Imenitno tiskovino inventarja bodo morale trgovci vrniti zbornici do 5. decembra v treh izvodih, od katerih bo eden vrnjen trgovcu kot potrdilo.

Kontrola prometa proizvajalcev

Proizvajalci bodo morali voditi knjige za kontrolo prometa s surovinami in prodaje izdelancev blaga. Te knjige, ki jih bodo oskrbele sindikalne organizacije po kategorijah proizvajalcev, mora voditi Trgovinsko-industrijska zbornica ali okrajno glavarstvo. Proizvajalci bodo morali vse prodaje grosistom ali detalistom zaščititi pri prodaji grosistom bodo morali navesti še podatke o kupoprodajni ceni, ki bodo nadomeščale dosežane knjige, ki so v rabi in v katerih je treba začeti nadaljevati knjiženje. Vse trgovci (proizvodniki in grosisti), ki dobavljajo detalistom, bodo morale oskrbeti da se na fakture prepisejo podatki o bonih.

Proizvajalci bodo lahko prodajali grosistom in izdelovalcem konfekcije (ki ne prodajajo običnemu), grosisti pa bodo lahko prodajali drugim grosistom ob naslednjih pogojih:

Prodajalec kakor tudi kupec morata naznaniti zbornici vsako kupoprodajno pogodbo na posebnih obrazcih, ki jih izdajo sindikalne organizacije. Prijave je poslati v priporočnem pismu 10. 20. in 30. vsakega meseca. Razen tega morata dobavitelj in kupec javiti zbornici v istih rokih v priporočnem pismu, in sicer dobavitelj datum, ko je bilo blago odoslo, kupec pa datum prejema blaga, sklicujoč se pri tem na kupoprodajno pogodbo. Zbornica in sindikalne organizacije bodo prejele seznam grosistov in izdelovalcev konfekcije (ki ne prodajajo potrošnikom), katerim se lahko prodaja blago na gornji način. Sindikalne organizacije bodo tem podjetjem razdelile knjigo za vpisovanje prodaj oziroma nakupov. Dokler trdke ne dobe take enotne knjige, se beležke knjižijo v sedaj razbljenih založnih knjigah, pri čemer je navesti ime prodalca, odnosno kupca in podatke o kupoprodajni pogodbi.

Gospodarske vesti

— Omejitve potrošnje žganja v Nemčiji. Ker morata žito in krompir, iz katerega se izdeluje pretežni del konzumnega žganja, v Nemčiji služiti v prvi vrsti prehrani in ker mora tudi vojska v selanjih zimskih mesecih dobiti določene količine žganja, je nastala v Nemčiji potreba nadaljnje omejitve civilne potrošnje žganja. Pretežni del konzumnega žganja (90 %) odpade na žganje iz krompirja. Pred vojno je ena tretjina konzuma odpadla na žganje iz rži. Proizvodno žganje iz rži pa so že v zadnjih letih pred vojno precej omejili in je le še malenkostna. Na trg pridejo tudi manjše količine vinskega žganja in sadnega žganja. Celotni konzum žganja je v letu 1937/38 dosegel 826 hl čistega alkohola nasproti 449.000 v letu 1931., ko je bila gospodarska kriza na vskui, in 868.000 hl v konjunktornem letu 1928. Takoj v začetku vojne so proizvodno žganja omejili, obenem tudi konzum. Prejšnji mesec pa so bile predpisane nove omejitve proizvodnje. Producerski kontingenti so bili znižani za 75 %. Obenem so ponovno zvišali trošarino na žganje, tako da se je monopola cena za žganje dvignila na 700 mark za hektoliter čistega alkohola, nasproti 400 markam pred vojno. Vzporedno se je tudi cena žganja v drobni prodaji zvišala za 75 %. Dodelitev razpoložljivih količin je urejena tako, da morajo proizvajalci 80 % proizvodnje oddati sorazmerno starim oljemalcem, 20 % pa lahko prodajo po lastni uvidenosti v one kraje, kjer najbolj primanjkuje žganje in kjer je večje število vojaštva. Napovedujejo pa, da bo razdelitev žganja sprčo manjše proizvodnje na novo urejena.

— Dunajska mestna zavarovalnica prodira na Balkan. »Neues Wiener Tagblatt« poroča, da si je Dunajska mestna zavarovalnica zagotovila vodilno vlogo v zadnjem času med nemškimi zavarovalnicami na področju balkanskih držav. S posestirskimo zavarovalnico Danubia si je utrdila pozicijo najprej na Malžarskem, zlasti v Transilvaniji, kjer je prevzela zavarovalnice posle tamošnje zavarovalnice »Transilvanijac«. Preko Danubie se udeležuje ta zavarovalni koncern tudi v Rumuniji, kjer je prevzel posle pariške zavarovalnice Union. V Srbiji je Dunajska mestna zavarovalnica dobila koncesijo za poslovanje pod lastno firmo, prav tako v Bolgariji. Na področju bivše Jugoslavije, ki sta ga zasedli Nemčija in Madžarska, kakor tudi na področju Srbije je ta zavarovalnica prevzela posle zagrebške »Croat« in sarajevske zavarovalnice Napredak. Zaradi poslovanja na področju Hrvatske pa so še v teku pogajanja. Vsekar je dunajski koncern že prevzel posle dveh francoskih zavarovalnic na polju Hrvatske in bo svoje poslovanje v tej državi uredil v skladu z interesi italijanskih zavarovalnic.

— Madžarske težkoče pri oskrbi s mastjo. Kakor smo že kratko poročali, so morala zasebna gospodinjstva v Budimpešti do 24. t. m. oddati občinskim prehranjevalnim ustanovam zaloge slanin in masti, ki presegajo 1 1/2 kg na osebo. K vprašanju oskrbe prebivalstva z živili je te dni madžarski prehranjevalni minister izjavil, da so težkoče pri oskrbi nastale predvsem zaradi kupčenja zaloga pri zasebnikih. Najtežje je vprašanje oskrbe s mastjo zlasti v Budimpešti, kjer primanjkuje tudi krompirja, kar je pripisati prav tako pretiranemu nakupom zasebnikov. Minister si je za rešitev prehranjevalnih vprašanj uredil štab sposobnih sodelavcev. Prva naloga bo ugotoviti zaloge in če treba s pomočjo vojske. V zvezi s pomanjkanjem masti objavljajo listi, da znaša na Madžarskem povprečna letna prireja 2 milijona svinj, od katerih je 1.1 milijona s povprečno težo 160 kg. Znatel del prireje je Madžarska vedno izvažala v inozemstvo.

— Spremembe pri Pogodu. Kakor smo že poročali je hrvatska pooblaščenca družba »Pogod« preimenovana v »Plodina« d. d. Sedaj poročajo iz Zagreba, da sta v trgovinskem registru izbrisana glavni ravnatelj dr. Slavko Flögl in komisar Josip Drezga. Za upravnega komisarja pa je potvrdjen Viktor Koban iz Zagreba.

— Racionaliranje premoga v Švici. Iz Curia poročajo, da je zvezni vojni industrijski urad odločil za letošnjo zimo dodelitev premoga za kurjavo v višini 35 % normalne potrošnje. V lanskim zimski je bilo dodeljenih za zasebno kurjavo 50 % normalne potrošnje.

— Pomanjkanje plina v Parizu. Prefekt departementa Seine je sporočil prebivalstvu, da obstoja nevarnost ukinitve dobav plina za kuho in razsvetljavo, če se dovoli premoga v Parizu ne bo povečal, kajti zaloge zadostujejo samo še za en teden. Zanimljivo je računati s tem, da bo dobava plina ustavljena nekaj ur dnevno. Iz enakih razlogov so pariške elektrarne sporočile nadaljnje omejitve pri potrošni električnega toka in bo omejen tudi promet podzemeljske železnice Metro.

Obnova zaloge obrtnikov in konfekcionistov

Pri obnovi zaloge obrtnikov in konfekcionistov, ki prodajajo potrošnikom, se je držati naslednjih navodil: Ob izročitvi blaga naročniku in kupcu mora obrtnik ali konfekcionist zahtevati ustrežajoče odrezke oblačilne izkaznice in voditi vse zapiske, kakor drugi detalisti. Za nabavo blaga veljajo navodila, kakor za detaliste. Obrtniki in konfekcionisti lahko kupijo blago za račun svojih odjemalcev pri detalistih. V tem primeru pa morajo predložiti sindikalno legitimacijo in oblačilno izkaznico odjemalca. Prav tako morajo voditi register (knjigo), vidirano od zbornice ali od okrajnega glavarstva, kjer morajo zapisovati ime lastnika izkaznice in številno prejetih odrezkov (točk) in ime trgovca, pri kateri so oddali točke. Sindikalne organizacije bodo prilepile zbornici imena obrtnikov in konfekcionistov, na katere se nanašajo te odredbe.

Preja za šivanje

V prvem štirimesečju prodajajo trgovci potrošnikom prejo za šivanje proti odrezkom A in B osebne izkaznice. Industrijcem in obrtnikom, ki si obnavljajo zalogo pri trgovcih, bodo trgovci prodali prejo za šivanje proti oddaji posebnih bonov. V bonode na bodo morali trgovci zahtevati od zbornice bone za nakup proti oddaji ustrežajočih odrezkov.

Izvršitev starih naročil

Visoki komisariat si pridrži pravico, da dovoli dobaviteljem (producersom in grosistom), da izročijo blago onim detalistom, ki brezdvomno dokažejo, da so naročilo za to blago oddali pred 29. septembrom. V tem primeru bo treba predložiti zbornici vse dokazilne listine, ki se tičejo teh naročil. Zbornica mora zahtevati od detalista, da predloži zagotovilo dobavitelja, da bo dotično blago dobavil še v teku letošnjega leta.

Prošnje za dobavo blaga

V smislu navodil Visokega komisarija z dne 8. novembra (Službeni list št. 90) morajo trgovci, ki prodajajo občinstvu, predložiti Trgovinsko-industrijski zbornici prošnje za dobavo racionalnega blaga in morajo prošnjam priložiti pobrane odrezke in nakupne bone, s katerimi dokažejo prodano količino blaga. Pri tem se bo moral vsak detalist za zbiranje točk poslužiti posebnega obrazca, ki ga bosta prekrbela Združenje industrijcev in obrtnikov in Združenje trgovcev za Ljubljansko pokrajino. Obrazec je sestavljen iz treh delov, in sicer za odrezke z arabskimi, za odrezke z rimskimi številkami in za odrezke s črkami. Pri oddaji obrazcev za zbiranje točk zbornici morajo

Tam, kjer je burja vsa vražja

Svoj pomen imajo tudi Senožeci. V srednjem veku so gospodovali tukaj grofje Walseeji, Lambergi in Porcijsi. V Dolni vasi je bilo gradišče, kamor so se zatekali Senožetani ter okoličani v turških časih. Odsihod so vozili v Trst les in sicer čez Gabrsko pogorje, kjer je, kakor zatrjujejo domačini, burja vsa vražja, da je marsikateri težko natovoren voz prekučnila čez cesto. Med ljudstvom pa je dobro ohranjen tudi spomin na vojno 1.1511., ko so prihrumeli Benečani proti Postojni. Graf Frankopan, ki je imel nalogo, da ustavi prodiranje, pa jim je spretno nastavljal past. Zvabil jih je v neko zasedo, kjer jih je tako pokončal, da se je lahko rešil le poveljnik Benečanov z nekaterimi vojaki.

Senožeci nas spominjajo tudi na znamenitega skladatelja Franca Ser. Vilharja, ki je bil rojen tukaj in ki je bil, kakor znano, tudi tvorec dodejanske opere »Smiljana«. Njegova stanovanjska hiša hrani mnogo spominov nanj.

Svojčas je obratovala v Senožecah pivovarna, ki pa je bila opuščena. Danes živi tukaj ljudstvo od mlekarstva in gozdom, pa tudi od tržarških letoviščarjev, ki se v poletnih mesecih radi zatekajo v prijazne Senožce.

Drugo središče »vražje« burje je Sv. Peter na Krasu s svojo okolico. Silovita burja besni od okoli, nemalokrat celo poleti. Ob železniški progi proti Košanem so zgrajene močne ograje in zidovje, da se prepreči silen pritisk burje z bližnjih kraških vrhov proti tratinicam, kar bi sicer lahko bilo večkrat usodopolno za železniški promet. Z Gaberka in Vremščice se požene burja sem doli ter razsaja po več dni. In ravno v tem predelu leži Sv. Peter na Krasu, ki ni le važno železniško križišče prog Trst—Ljubljana in Trst—Reka, ampak tudi pomembno središče lesne trgovine ter industrije za tisti del gozdnate Pivške pokrajine, ki ne teži niti k Postojni, niti k Bistrici. V okolici se razprostirajo obsejni Windischgrätzovi gozdovi. Ugleden šentpeterčan je poživljal spomine na Francoze in francosko dobo, ko so na takozvanih »Gavga« obesali zločince. V bližini je Nemška vas, kjer so v starih časih nemški »landesnechte« pobili večji oddelke Benečanov.

V okolici Sv. Petra na Krasu, ki se lahko ponaša s številnimi lepimi, visokimi stavbami ter lepo zgrajenimi občinskimi poslopji, so tudi druge številne zanimivosti. Polno je podzemskih jam, med katerimi je najbolj znana Trnjska jama, polna je pa tudi izvirkov Pivke. Zvezo s Cerkljanskim jezerom, ki ga je opeval že Dante v svoji »Božanski komediji«, kjer se omenja poleg jezera tudi Javornik (Tabernich), imata predsejši jezera Petelinjsko in Paljsko jezero. Poleti in jeseni sta napolnjeni z vodo, ob suhi pa voda izginja ter se približno obsejni travnik.

Po šentpeterskem okolišu so nanizane številne čedne naselbine in vasi, med drugim Petelinje, Palče, Selce, Trnje, Radohova vas in Košana. Obkrožena od Vremščice, Tabora in Gradišča je Košana dolina, kakor sosednja Vremenska dolina, znana zaradi obilja češpeli in sliv, ki jih vsako leto prodajajo v velikih množinah v Trst in Gorico. V obeh dolinah je bilo letos s slivami zelo slabo. Mnogokje sploh niso obrodile. Prvotna naselbina je bila tam, kjer je danes Zgornja Košana. Pozneje šele je nastala Spodnja Košana, kjer je tudi cerkev. Številni Košanec so se namreč preselili v bližnjo cerkev, ker je bilo v Zgornji Košani zaradi številnih izvirkov preveč vlažno. Pa so si postavili nove domačije, jočim kaže Zgornja Košana s svojimi slavnimi strehami še danes sliti starinske, mične kmečke vasi. Star očanec iz Zgornje Košane mi je drastično naslikal te zanimive izvirkove, ko je dejal, da so poleti tako mrzli, da si preženež žejo, če samo ob njih sediš.

Divno Vremsko dolino, ki je široka komaj dober km, kjer obilno ozdi obroditi redkasta »vremščica« zori, obkrožajo lepe vasi Gornje in Dolenje Vreme, Vremski Brifot na Tabru, Famije, Škoflje in še naprej Vavre, Vavolje, znamenita Barka, Dane, Lezeče, Mističe ter Naklo, od koder nas pripelje široka cesta mimo romantičnega Matavuna v Divačo. Nad Famijami so razvaline starega gradu, v bližini je bil premočkop, kjer so pričeli že v priletku 19. stoletja kopati dober, rjav premog. Zaradi ponavljajočih se poplav pa so leta 1930. ustavili obratovanje, s čimer so bili precej prizadeti tisti Vremci, ki so bili zaposleni v rudniku. Letos pa so bili precej škodovani vsi prebivalci krasno, vzorno obdelane Vremške doline, ki so sicer vsako leto velike množice češpelj posušili in žvepla, pa potem zvozili v Trst. Zaradi silno slabe letine je letos njihov zaslužek izostal.

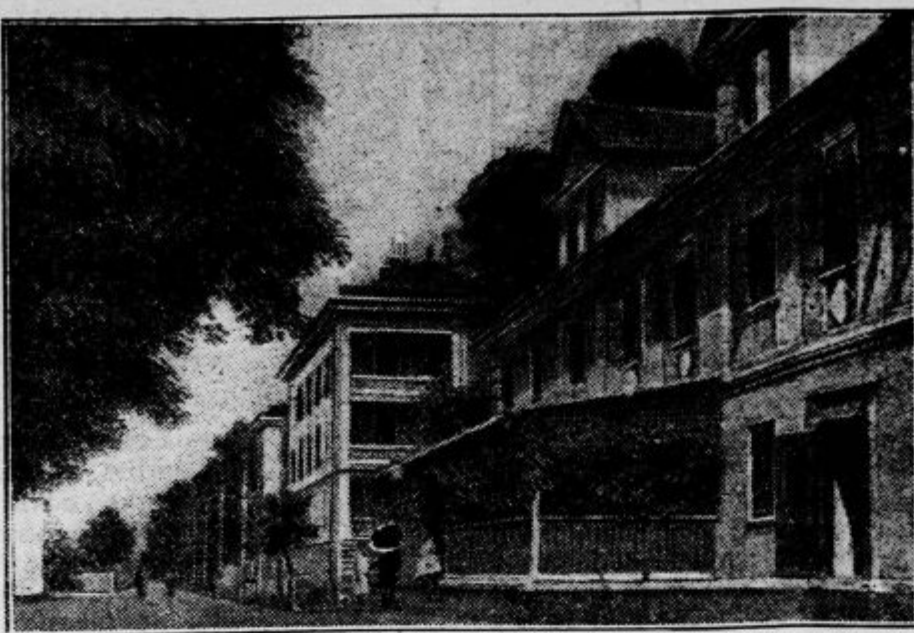
Taborska gospa Ljudmila

Ko stojš na kraških tleh nad Košano, se ti upira pogled tja proti vrhu zgodovinskega Tabora, kjer je stal vrh skalne silovite tabor Stari grad. Tukaj je gospodoval pred več kot 400 leti vitez Ravbar, ki je zlohotno na svojih lilih uničeval polja bednih kmetov. Miroslav Vilhar opeva v svoji znaní pesmitvi »Ljudmila« požrtvovalno junštvo taborske gospe Ljudmile. Kakor številne druge Vilharjeve pesmi, je tudi ta prešla globoko v ljudski spomin, ki je ohranjen po vsej okolici.

Les in gozd hraniti bistriški rod

Teče, teče bistra voda
bistra voda Bistrica
(J. Bilc)

Tudi ob Reki in njenih pritokih Bistrici ter Moli živijo ljudje od lesa in gozdom. Drevo za drevesom pada po gozdnatih pivških tleh, žagajo in obtesujejo jih po nešteti žagah, potem jih razvažajo v vse smeri. Najznamenitejša parne žage so v Bistrici in Trnovem, predvsem Tomšičeva, Samsova in Scarpova. Iz raznih predelov Italije prihajajo trgovci in skledarji tukaj dobre kupčije. Neizčrpno je gozdno bogastvo v zanimivem Knežaku, kjer imajo v veži pri Troštovih veliki kamen s kalskega gradu, v Zagorju, kjer so doma izvrstni jabolci, potem v samotnih Juršičah, Jablanici, kjer so razvaline graščine »Baronij«, Sembičah, na Baču, kjer ima Alojzij Urbančič veliko lesno industrijo, Koritnicah, kjer je velika Feltrneltjeva industrija, pa še v Vrbovem ter Jasenu, kjer je bila obnovljena stara cerkev sv. Ahacija, potem ko je pogorela. Sicer je gozdno bogastvo tudi v drugih naselbinah bistriškega okoliša izdatno ter uvaževanja vredno. Omeniti bi bilo še Vrbič, Ce-

Pri Sv. Petru na Krasu

lje, Gornji in Dolnji Zemon, Veliko in malo Bukovico, Koseze, Dobro-polje, Soze, Zarečico, Smerje, Radežovo brdo, Podstenje pod 100 m dolgo ter 25 m visoko steno, ter Kiločve, ki imajo svoje ime po Kiločnem, nerodovitnem drevju.

In v središču tega prelepega sveta, kjer biva vzgleden rod, je reška in bistriška prestolnica Bistrica (Villa Nevosa) v Trnovim (Torrenova), obkrožena od Gradišča, kjer so izropali grobove iz davnih dni, Milonje, Sv. Ahacia in Stražice, ki je vsa pokrita z gozdovi; le na vrhu, kjer so nekoč bile straže za opazovanje na vse strani, je samo kamenje. Danes sta Bistrica (svojčas Ilirska) in Trnovo strnjeno zaidani naselbini, ki vzbujata občudovanje zaradi krasne lege, čiste in smotne urejenosti. Dočim prevladuje v Bistrici preudaren življenjski, ki se peča predvsem z obrtjo, trgovino ter industrijo, pripada Trnovsko prebivalstvo po večini poljedelskemu stanu. V Trnovem so šole in sedež župnije, v Bistrici pa je poleg občine še sodnija, izterjevalnica, register, davčna uprava, oddelki karabinjerjev, financa ter rova srednja šola. Posebno okusno je zgrajeno občinsko poslopje, med največjimi bistriškimi stavbami je graščina princa Schonburg-Waldenburg. Bistrica je v teku razvoja precej pridobila na rasti in pomenu na škodo Prema, od koder so bili nekateri uradi leta 1840. preseljeni v Bistrico, pa tudi na račun Podgrada, od koder je bilo sidišče preseljeno v Bistrico. Kakor n. pr. v Sežani, tako je tudi v Bistrici mnogo gostlin. Ljudje iz okolice prihajajo sem po opravkih, po opravljenih poslih po uradih in trgovinah se odlašajo v gostilnan. K razvoju Bistrici bi bilo pristaviti, da se izdelujejo v Tomšičevem obratu tudi tako zvane komplete, t. j. les, zlepljen iz več plošč.

Deseti in enajsti seznam kočevskih izselnikov

Pobotni urad za dolgovne in terjatve je v »Službenem listu« 22. t. m. objavil še X. in XI. seznam izselnikov v Nemčiji. X. seznam obsega naslednjih 83 oseb (v oklepajih starost in rojstni kraj):

Livoid (obč. Kočevje-okol.): Poje Neža (52, Loški potok), Albina (20), Pavla (19), bivajoča v Ameriki, Josip (18), Marija (16), stanujoča v Ljubljani, Regina (15).

Dolga vas (obč. Kočevje-okol.): Samide Franc (54, Kleče), Ana roj. Eisenzopf (44), Paoli (18), Rudolf (20), stanujoč v Litiji, Nelli (8), stanujoča v Litiji.

Kočevska Reka: Mediz Leopold (53), Marija roj. Kren (51), Karl (19), stanujoč na Dunaju, Doroteja (17), Viljem (12), Herbert (10); **Jakliški Ivan** (46, Novi lazi), Josipina roj. Jonke (41), Friderik (14), stanujoč v Nemčiji, Ivan (12), Viljem (8), Albert (7), Herbert (3), Zofija (2); **Ostermann Jurij** (50, Dol. Briga), Marija roj. Zimpritsch (41), Ernest (18), stanujoč v Nemčiji, Alojzij (18), Ana (12), Terezija (15).

Gornji Vecenbah (obč. Kočevska Reka): Schweiger Matija (51), Marija roj. Springer (41), Matija (19), Marija (17), stanujoča v Nemčiji, Ferdinand (15), Roza (12), Ema (7).

Rdeči kamen (obč. Stari log): Hoge Adolf (27); Hoge Alojzij (34), Albina roj. Hoge (35), Marija (8), Roza (6); **Schneider Andrej** (86, Rigel); **Mausser Ferdinand** (49), Ana roj. Hoge (35), Ivan (10), Erna (7); **König Neža** (34), König Ivan (41), Angelina roj. König (34), Ivan (3), Romana (2); **Kraker Alojzij** (24), Josip (22); **Stiene por. Hutter** Josipina (75, Winkel), Josip (47), Kristina (39); **Hoge Pavla** (45); **König Matija** (74, Kunče), Rozalija roj. König (67); **König Henrik** (32), Stefanija roj. König (32), Alojzij (7), Antonija (3); **König Julijana** (52); **Hoge Rudolf** (43), Josipina roj. Kraker (42), Romana (16), Rajnhold (15), Fridolin (4), Arnold (2 mes.); **Konig por. König Magdalena** (58), Franc (19), Emilija (17); **König Herman** (33), Adolf (28), Helena (26), Valter (4), Stefanija (22); **Hoge Josip** (84); **Hoge Bogomir** (37), Magdalena roj. König (30).

XI. seznam izselnikov obsega naslednjih 224 oseb (v oklepajih starost in rojstni kraj):

Dolga vas (obč. Kočevje-okol.): **Micheliš Franc** (47), Marija roj. Kromar (42), Marija (20), Elizabeta (17), Herbert (15), Konrad (12), Roza (10); **Micheliš Josipina** (83); **Schleimer Ivan** (48), Rozina roj. Herbst (36), Ivan (13), Henrik (9), Hildegard (1); **Roditsch Marija** (64, Črni potok); **Wolf Alojzij** (33, Rogati hrib), Frančiška roj. Schemitsch (27), Stefanija (9), Herbert (2), Adolf (6 mes.); **Tramposch Alojzij** (67); **Wolf Franc** (63), Marija roj. Kötner (62), Stefanija (29); **Bukajamet por. Wittine Florijana** (43, Rogati hrib), Viljem (19), Josip (18), Ivan (15); **Scheshareg Josip** (39), Marija roj. Scheshareg (33), Josip (4), Albert (2); **Verderber Franc** (58), Marija roj. Jonke (53), Marija (20); **Verderber Ferdinand** (65); **Lobe Alojzij** (35, Cvišlerji).

Salka vas (obč. Koč-okol.): **Kusold Josip** (39), Ana roj. Kuket (33), Ana (10); **Verderber Ivan** (47, Kerndorf), Ana roj. Hovevar (43), Josip (17), Franc (15), Ema (12); **Jeschelnic Ivan** (65), Marija roj. Kropf (69); **Kresse Josip** (49, Sumka), Marija roj. Osanitsch (43), Ana (19), Valter (6); **Hoge Ana** (45, Mala gora); **Smergut Viljem** (25); **Mausser por. Smergut Frančiška** (64, Ljubljana); **Stimitz Ivan** (67), Marija roj. Kropf (66), Josip (33); **Tomitz**

Svojčas je obratovala tukaj Prva kranjska tvornica testenin »Pekatec«. Tovarna je zgorela, pa že več let pred tem ni obratovala. Zaslovela pa je Bistrica tudi po žnidarskih panjih (A. 2.), ki so se izdelovali v obratu Antona Žnidaršiča in Rudolfa Valentiča, ter izdelovanju deščic za sicilsko pomarančne zaboje. Poleg sadjarstva in gozdarstva ter poljedelstva je namreč v bistriškem področju zelo razvito tudi čebelarstvo. Bistrica in Trnovo pa imata svoj pomen tudi v turističnem pogledu, saj sta najprimernejše izhodišče za dostop v prelesto Snežnikovo krajčestvo.

Jusarji

Kakor mnogokje na Krasu, zlasti okoli Divače, tako srečujemo tudi tukaj rod »jusarjev«. V gozdovih pri Vrbič sem srečal takšnega »jusarja«, ki mi je pojasnil svoj položaj nekako takole:

Bili so časi, ko so bili vsi ti gozdovi, kar jih vidite in kar jih ne vidite, izključna last graščine. Toda po kmečkih puntih je morala graščina odstopiti gotove dele svojih gozdov stalno naseljenim kmetom. Precej let smo kot »jusarji« skupno uživali to bogastvo in lepo gozdov. Potem je prišla svetovna vojna. Toda še tik pred njenim izbruhom se je stvar nekoliko spremenila. Razdelili smo si gozdove, vsakdo je dobil pravično odmerjen delež. Odtlej uživamo svoj gozd vsakdo zase. Tako se nam zdi pač boljše, saj veste, kako je z nami ljudmi. Razlikujemo se po tem in onem, toda v vsakomur tiči do globin duše težnja po svojem, po lastnem. V katastru je stvar tako urejena, da so vknjižene in vpisane posamezne gozdne parcele, v zemljiški knjigi pa so še zmerom zapisane stare »jusarske« pravice.

Josip (68), **Frida** (19), **Henrik** (23); **Kropf por. Pleschinger Magdalena** (53), **Amalija** (26), **Fischer** (24); **Kump por. Kropf Jera** (67, Kerndorf), **Franc** (56); **Wolf por. Kropf Magdalena** (54), **Ivan** (30), **Josip** (29), **Kropf Alojzij** (46), **Ernest** (17), **Frida** (15), **Rudolf** (12); **Jonke Rudolf** (34), **Marija roj. Flack** (32), **Rihard** (11); **Röthel Josip** (60), **Marija roj. Tomitz** (61); **Hutter Robert** (43), **Josipina roj. Schober** (34), **Marija** (7), **Frida** (2); **Perz por. Pleschinger Josipina** (64, Srednja vas), **Anton** (29); **Kropf Franc** (29); **Kropf Rajmund** (53), **Magdalena roj. Hutter** (53); **Kropf por. Mausser Ana** (63), **Franc** (28); **Kropf Henrik** (26), **Erna roj. Siegmund** (25); **Marinzel Erik** (3); **Stine Josip** (37), **Helena roj. Schaber** (33), **Franc** (2), **Herta** (6 mes.); **Schleimer por. Stine Marija** (71); **Schusterich Edvard** (33, Kočevje), **Marija roj. Eppich** (31), **Edeltraud** (9), **Franc** (7); **Kropf por. Eppich Marija** (67); **Jakliš Josip** (61), **Ana roj. Michitsch** (37), **Arnold** (4); **Pirzl Tomaž** (54), **Magdalena roj. Perz** (63); **Pirzl Tomaž** (29), **Elfi roj. Petsche** (29); **Knöspler por. Fink Elizabeta** (84); **Novak Franc** (44), **Rozalija roj. Petschauer** (45), **Doroteja** (15), **Rozalija** (13), **Bogomir roj. König Matija** (67), **Josipina roj. Kropf** (64), **Ivan** (20); **Kropf Franc** (67); **Jonke Franc** (29); **Jonke Franc** (75), **Josipina roj. König** (63); **Siegmund Rudolf** (39, Stari log); **Stimetz por. Titman Magdalena** (65); **Erker Henrik** (21); **Kropf Josip** (68), **Marija roj. Kropf** (62); **Schleimer Ivan** (65), **Josipina roj. Petsche** (61); **Petsche Josip** (62, Srednja vas); **Majetišch Matija** (56, Gorenje Zdihoval), **Marija roj. Handler** (62), **Henrik** (21), **Adolf** (23), **Matija** (27); **Kropf Josip** (60), **Karolina roj. Knöspler** (65), **Anton** (22); **Antle Josip** (56), **Josipina roj. Wolf** (63), **Karel** (28), **Viljem** (27), **Leopold** (21); **Kusold por. Potez Regina** (43); **Kropf Franc** (64), **Josipina roj. Oswald** (58); **Widmar Franc** (62, Mlahovnik), **Marija roj. Eppich** (51), **Marija** (16); **Perz Rajmund** (59), **Magdalena roj. Tscherner** (68), **Rajmund** (19); **Persche Anton** (52, Stari Log), **Amalija roj. Koscher** (48), **Erna** (5 mes.); **Stimetz Franciška** (29), **Anton** (5 mes.); **Kinkopf Josip** (56, Novi kamen), **Karolina roj. Kropf** (50), **Eleonora** (9); **Perz Franc** (38), **Julijana roj. Rom** (30), **Edeltraud** (6), **Josip** (5); **Schleimer Josip** (22); **Brinskele Josip** (57), **Josipina roj. Tscherner** (48), **Josip** (19), **Marija** (16), **Amalija** (13); **Recher Jurij** (76); **Siegmund Robert** (36, Kunče), **Elizabeta roj. Schober** (33), **Hilda** (4), **Erna** (4); **Supan Maks** (31), **Zofija roj. Tomitz** (33), **Marija** (8), **Pauli** (7).

Dolga vas (obč. Kočevje-okol.): **Zabukowetz Adolf** (37); **Köstner Alojzij** (53), **Alojzija roj. König** (49), **Marija** (18), **Stefanija** (16); **Stermole Maks** (31), **Marija roj. Schauer** (28), **Erhard** (7), **Josip** (5), **Franc** (3), **Hilda** (1 mes.); **Kowatschitsch Adolf** (41), **Marija roj. Parthe** (33), **Valter** (11), **Rudolf** (9), **Norbert** (4), **Klara** (6); **Wolf Josip** (40), **Julijana roj. Hotschevar** (33), **Marija** (4), **Josip** (1); **Muhz Franc** (30, Rajndol), **Ivana roj. Wolf** (26), **Ana Marija** (2); **Tschampa Josip** (21), **Marija** (22); **Tschampa Josip** (49), **Antonija roj. Barfol** (44), **Alojzij** (19), **Franc** (17), **Rudolf** (6), **Angelina** (4); **Turk por. Schleimer Marija** (48, Draga), **Franc** (20), **Ivan** (17), **Ernest** (15), **Marija** (7); **Widerwohl por. Krnaus Alojzija** (65); **Bradatsch Franc** (69, Poljanec), **Helena roj. Michitsch** (55), **Ema** (20).

Livoid (obč. Kočevje-okol.): **Preiditsch Alojzij** (35), **Josipina roj. Scheshareg** (34), **Edeltraud** (6); **Krauland Josip** (61).

Nagrade delavkam - materam

Ženski fašio je nagradil 43 požrtvovalnih delavk — Pomembna zagotovila ob slovesnosti v Domu fašijev

Ljubljana, 28. novembra. V četrtek zvečer je bila v Domu Fašijev v Erjavčevi ulici intimna slovesnost, na kateri je bilo obdarovanih 43 revnih delavk-mater iz raznih tovarn v Ljubljani in bližnji okolici. Delavke je obdaroval ženski fašio, pri razdelitvi pa so bili prisotni podtajnik PNF za Ljubljansko pokrajino comm. dr. Gatti, zaupnica ženskega fašia gospa De Vecchleova, podzaupnica gospa Furianjeva in drugi predstavniki in predstavnice Stranke. V dvorani so se zvale delavke-matere iz Vevč, Dev. Marije v Polju, od Saturnusa, Store ite. Gospa De Vecchlejeva je po pozdravu izjavila:

»Danes se vrši v fašističnem domu ena izmed najljubših in najprijetnejših svečanosti fašizma, ko se združijo delavke raznih tovarn. Odkar je Duce s svojim delom in idejami pomagal italijanskemu narodu in dvignil ženo do višine, ki ji pripada, ter ji je dal možnost, da je spoznala svoje dostojanstvo se take prireditve vršijo druga za drugo. Tudi danes hoče Duce slaviti in nagraditi zvestobo delu, isto zvestobo, ki jo je tudi Duce povsod izkazal in povdaril in ki hoče tudi vas, delavke nove pokrajine povzdigniti na višino, ki vam pripada. Naj bo blagoslovljen vaš trud v tem kraju, tej pokrajini, ki je pod Ducevim varstvom. Vaše plodnosno delo naj bo tista vez, ki naj združi oba naroda in novo pokrajino s Kraljevino v celoto. Na boljšim in najvrednejšim je Duce določil nagrade, ki se bodo danes v te hiši prvič razdelile. To so nagrade za zvesto in utrudljivo delo. Danes bo razdeljenih 43 nagrad in poslej se bodo delile vsako leto. Ko se boste vrnale na svoje domove in v svoje tovarne, povejte svojim tovarišicam in tovarišem, da ste bile med fašističnimi ženami, ki čutijo z vami in ki vam hočejo samo dobro.«

Govor zaupnice ženskega fašia je bil sprti preveden v slovensčino in prav toplo sprejet. Nato je povzel besedo comm. Gatti (njegov jedrnat govor je bil prav tako sprti prevajen v slovensčino): »Tovarišice in delavke! Kot podtajnik fašistične Stranke v Ljubljani vam najprej prinašam pozdrav Ekse. Viskega komisarja. Današnja prireditve je ena izmed nešteti prireditev in manifestacij, kjer je poplačano trudapolno delo in prizadevanje. Dočim na velikem delu Evrope razsaja vojna vihra, bdi Italija nad vami in varuje vaše dobrine. Italija je tu kot zastopnica tisoletne civilizacije in brani vašo kulturo. Ščiti nas vse pred velikim zlom, ki preti vsej civilizaciji. Fašizem, ki je pokret enotnega delavnega ljudstva, hoče biti z vami, hoče z vami živeti, a hoče tudi, da se vi vsi izkažete na-

sproti njemu zvesti in lojalni. Fašisti, ki se na frontah brez počitka bore proti boljševizmu, ker so prepričani o pravilnosti svoje ideje, edine prave ideje, se borijo obenem tudi za vas in vas hočejo ohraniti. Slovenske delavke, pri vas ste imeli srečo, veliko srečo, če moremo to tako imenovati. Vojna vas ni zajela, šla je mimo vas zato ne čutite one borbe, ki jo občuti italijanski narod. Ne doživljate težav in občutkov, ki jih ima narod v borbi za boljše bodočnost. Toda ne občutite tudi zavesti, ki jo ima, kdor se bori za svoje ideale. Italijanska mati, ki ima iste oči in čuti isto kakor vi, trpi in joka. Zato jo moramo razumeti. Slovenske matere, zavedate se, v kakšni nevarnosti so vaši otroci, in zavedate se, kakšne nevarnosti jim groze od napadnih idej, napadnih poti, ki lahko že jutri ustvarijo tak stanje, ki zruši vse dobro in uniči vaša ognjišča in vašo vero, tisto vero, ki je italijanska in slovenska narodna vera. Vam je na tem, da obvarujete svoje otroke nevarnosti, zato sodelujte pri delu Italije, da premagamo tisto, kar bi vas uničilo. Tovarišice delavke, ve še ne poznate fašizma, a uvidete boste, da je fašizem najpopolnejši izraz vsega plemenitega in najboljšega. Spoznate ga boste v teku časa. Na ženski fašio se lahko obrnete v katerikoli stiski, Duce je dal svojim sodelavcem in svojemu narodu nalog, naj gre naproti vsakemu drugemu narodu, naj mu pomaga, naj ga dvigne. In fašizem gre naproti tudi narodu nove pokrajine. V smislu Ducejeve želje in naročila je Ekse. Visoki Komisar že odredil, da bo dne 21. decembra praznovan dan mater in otroka. V ta namen je določenih 250.000 lir, ki bodo razdeljene med najpotrebnejše. Razdeljene bodo zibelke in druge potrebščine za otroke in druge podpore. Poleg tega bo v Ljubljani ustanovljena javna brezplačna kuhinja za 450 brezposelnih in drugih revežev. To pa se ni dovolj. V okviru GIL-a bo posebna akcija skrbela za revno šolsko dečo. V prihodnjih mesecih, v času najhujšega mraza, bo revnim šolskim otrokom dnevno omogočen brezplačni obed. Za vse to pa fašizem ne čaka ničesar, on hoče samo dokazati, da združuje vse dobro. Tovarišice, ko se vrnete domov, pristočno pozdravite vse svoje domače in gojite v sebi prepričanje, da bo slovenski narod dobil vse, kar so njegove pravice.«

Nato se je začelo razdeljevanje darov. Vsaka delavka je prejela 100 lir podpore. Med prireditelji in obdarovankami so se razvili pričetni odnosi, nakar je bila slovesnost zaključena v najprijetnejšem ozračju.

Ali obleka res dela človeka?

Ni treba, da je vse po modi; — da je le trpežno!

Kaj se pravi dandanes, biti dobro oblečen? Ali obleka res dela človeka? Čeprav so pri nas razmere precej drugačne kakor v Nemčiji, naj vendar ob uvedbi oblačilnih izkaznic povzamemo naslednja poučna izjava, ki jih čitamo v celovškem dnevniku pod naslovom »Vojne opazke k 120 letnim točkam.« Tretja oblačilna izkaznica, ki so jo dobili in ki nanovo ureja kupovanje oblačil, je pomnilna vse in se zdaj zavoljo lažnosti kaznuje govorice, da ne bo nikahil novih izkaznic več.

Izdelava tkanin, izjava celovški dnevniki, se je v teku vojne v primeru s mirnimi časi sicer znatno dvignila in razširila, toda v prvi vrsti mora kriti potrebe vojske. Vojne potrebe zahtevajo zaradi ogromnega števila vojske na različnih bojiščih, zdaj se prav posebno v Sovjetski Rusiji, ogromne količine oblačil. Nadalje se je stopnjevala potreba primernih delovnih oblačil za vse tiste, ki so zaposleni v industriji in kmetijstvu. Po takem je razumljivo, da je nemško tekstilno gospodarstvo usmerjeno predvsem k temu, da krije nujne življenjske potrebe. V primeru z vsem tem je omejeval civilnega prebivalstva manj važna, četudi ni lahko tu in tam zatajiti željo po novi obleki. S tem, da nova oblačilna izkaznica odgovarja dejanskim razmeram na tekstilnem trgu, bo preprečeno, da bi se spet pojavile vrzeli, kakršne so se občutile v teku zadnjega pol leta. Najnujnejše potrebe vsakega posameznika bodo tudi v tretjem vojnem letu krite.

In zdaj se vpraša: kaj in koliko je pa v resnici potrebno? Sodobna o tem, kaj potrebujemo in kaj moramo imeti, je prav različna, se zlasti pri onih ženskah, ki so vedno izdajale mnogo za svojo garderobo. Po

takih zahtevah se pa normalne potrebe nikakor ne smejo meriti, kar ti pretežni del nemških družin ima komaj 8 do 9 odstotkov vseh gospodinskih izdatkov na razpolago za nakup oblačil. Že zavoljo denarne štedljivosti je od nekdanj v navadi, da prehajajo obleke od najstarejšega otroka na mlajše bratce ali sestre, dalje, da se iz starih oblačil delajo vedno nove obleke in da se zaloga oblačil čim dalje ohrani s skrbnim varovanjem in čiščenjem. Takša štedljivost je v vojni postala naloga vseh.

In zdaj se takoj vsiljuje še drugo vprašanje: Ali smo res samo takrat dobro oblečeni, če je naša obleka najnovejša modne barve in ali res mora dama imeti obleko zeleno kakor mah, ker da ji samo taka pristaja k plašču? Ali se ne bi moglo razumevanje ženskega sveta strniti k novemu sodobnemu »javnemu mnenju« o tem, kaj se pravi biti dobro oblečen? Po dveh letih vojne ni nobena sramota, če je kaka obleka bolj ponošena in če ni krcejna po poslednji modi. Da je le dobro ohranjena. Nikogar ni treba pogledovati čez ramo, če klohub, plešč in obleka niso v najnovešem barvnem skladu, je še vedno dovolj nevtralnih barv, ki se dajo spretno sestaviti, da konec koncev le gredo vkup klohub, plašč in razne obleke.

V ostalem, zaključuje člankar, se lahko tudi še danes — seveda z nekoliko večjim preudarkom kakor doslej — priklupimo oblečeno, če znamo združiti štedljivost, spretlost in okus s smislom za koristnost in splošno veljavnostjo obleke. Če pa to merimo na svet pretresajočim dogajanju današnje dobe, potem to vse skupaj ni tako važno. Nemške misli in nemška prizadevanja so usmerjene samo v en pravec: da bi dobili vojno.

Čebelarstvo v topliški okolici

Doi. Toplice, 28. novembra. Čebelarstvo v Topličah in okolici je v lepem razvoju. V podružnici čebelarskega društva je organiziranih 31 čebelarjev, je pa še nekaj neorganiziranih. Število organiziranega članstva se je v zadnjem času precej pomnožilo, k čemur je pač dalo povod dejstvo, da morejo dobiti pitalni sladkor le organizirani čebelarji. Napredek vsakega gospodarstva je mogoč le v dobri organizaciji, in čebelarstvo je tudi važna panoga v našem narodnem gospodarstvu. Število članov bo sicer v kratkem padlo, ker je v podružnici organiziranih in večletnih več čebelarjev iz sosednjih kočevskih vasi, ki se bodo v krat

Zanemarjeni okus

Naš vokal imenujemo lahko upravičeno zlati vek izumov na mehanicnem in elektro-tehničnem področju. Kar se pa tiče prehrane, tega naziva gotovo ne zasluži.

Mogoče nam je sicer vključiti žarnice ter povzročiti s pomočjo obsevanja z ultravijoličnimi žarki količino vitaminov v naših živilih, toda hrana zavojč tega ne dobi drugačnega okusa, nego ga je imela prej. Naši kemiki so sposobni izslediti najmanjšo sled kakšne rudninske soli v tem ali drugem živilu in včasih tudi dokazati, da ima ta rudnina v našem organizmu ta ali oni pomembni učinek. Množino kalorij naših živil izmerimo lahko do potankosti in ta zabava je bila nekoč tako priljubljena, da so kavarjske številke paradižale na jedilnih listih restoranolov. Toda malenkostni dodatek popra ali kakšne druge začimbe je napravil jed dosti okusnejšo ko vse navedbe kalorij.

Neki raziskovalec je označil konzervno skatlo za eno največjih odkritij vseh časov, ker je ljudem omogočila zbirati drugače kvadratna živila ter jih smotno razdeliti. S tega stališča bo neko bodoče pokolenje morda lahko trdilo, da so vsa naša današnja odkritja nepomembna v primeri z zlatim vekom odkrivanja živil, ki je istoveten z vekom velikih zemljepisnih odkritij po Kolombovem času. Takrat niso odkrili samo novih živil, temveč tudi popolnoma nove okuse.

Mnoga naša živila se pridelujejo že stoletja in tisočletja. Jabolka pozna človeštvo najmanj 4000 let, lečo kakšnih 5000 let. Po drugi strani je veliko rastlinskih živil razmeroma novega porekla, a druga, ko so jih že davno poznali v oddaljenih predelih zemlje, so dospela šele v novejšem času do civiliziranega sveta. Kakao, ki so ga v Južni Ameriki poznali najmanj pred tisoč leti, je prišel šele pred nekoliko stoletji v Evropo. Lahko si predstavljamo, kakšno pozornost je zbudilo odkritje tako novovrstnega okusa, kakršnega je imela čokolada. Še danes bi nje okus povzročil pravo senzacijo.

Marsikdo bo nemara menil, da so se razmere medtem spremenile in da ni ušla nobena rastlina naši pozornosti, ker zelenjisko kroglo sedaj temeljito poznamo. Vendar pa je resnica, da so brusnice na navedeno samo nekatere primere, odkriti šele l. 1800 v Ameriki, najstarejši se morda še spominjajo časov, ko so imenovali paradižnik »ljubezenska jabolka« in jih niso upoštevali kot živilo, a grapefruit, ki so ga pridelovali že pred več kot dva tisoč leti v Indiji ter na malajskem otočju, so spoznali v Ameriki šele pred kakimi štiridesetimi leti, v Evropi pa še pozneje.

Ali nimamo res nobenih novih možnosti? Odgovor je: Da! Možnosti je še mnogo! Svoječasno je ameriško poljedelsko ministrstvo sestavilo seznam kakih tisoč, za človeško prehrano v poštev prihajajočih rastlin, ki uspevajo v Ameriki, pa jih niso tam nikjer gojili ali poznali. Poznali so jih pač kot živilo in pčivilo Indijanci že pred stoletji, toda belokožni se zanje niso zanimali. Če je bilo tedaj samo v enem predelu sveta mogoče dobiti toliko novih rastlin, toliko novih okusov tako rekoč pred rati, koliko več jih mora biti šele po vsem širnem svetu! Dandanes bi bile lahko dostopne vsemu svetu, kajti že davno poznamo izpopolnjene hladilne načine, ki omogočajo ladjam prepeljati živila od enega konca sveta do drugega, ne da bi izgubila svojo svežost in okus.

Bil bi nemara čas, da bi živilski kemiki za nekaj časa prenehali s samimi analiziranjem ter bi svojo pozornost posvetili odkrivanju novih živil in novih okusov. To bi ne bilo nemogoče, kajti po sintetski poti se dajo doseči danes že vsi mogoči okusi. Toda doslej so stremeli živilski kemiki za tem, da bi pčesameli samo kakšne naravne okuse, kakor okus citrone, oranže ali vanilije. Treba bi si bilo izmisliti kaj novega, kar bi ne posnemalo le tega, kar že poznamo in imamo.

Gejše

Tudi v proračunskih razpravah v poslanskih zbornicah se lahko odražajo duševne spremembe. V japonski skupščini je finančni minister govoril o tem, da so bile gejše dvakrat višje obdavčene nego ostali japonski državljani, a navzlic temu je neki poslanec zahteval, da se naj ta dekleta v bodoče ne pripuščajo več k uradnim proslavam. Niti minister niti poslanec bi kaj takšnega ne zinila, recimo, prel tridesetimi leti, celo misliti bi se ne upala o tem. Toda v zadnjih desetletjih se je na Japonskem zgodilo marsikaj, kar je pretreslo stara izročila. Mnogo, kar je bilo nekoč samo ob sebi umevno, je danes razbita. Tudi gejše in njihova ustanova niso ušle tej usodi. Kadar koli se v Tokiju ali drugih japonskih mestih zberejo japonski možje h kakšnemu razvedrilu, so po navadi gejše zraven. Mno-

ge med njimi so izobražena dekleta in se znajo vesti kakor prave dame. Njih udeležba na takšnih družabnih sestankih nikakor ne pomeni, da so gostom z vsem na razpolago. V tem oziru gre vse le tako daleč, kolikor hoče njihova prosta volja.

Nešteta japonska pokolenja so občutila to stanje kot nekaj povsem naravnega, n'hče se ni nad tem zgražala, a sedaj nastopi nenadno neki poslanec in izjavlja, da podpirajo sestanki z gejšami nemoralno in nekd finančni minister zvišuje njih davke na dvojni iznos. Oba sta morala pri tem premagati sicer neke odnore, ne samo od zunaj, temveč tudi od znotraj, kajti minister je k svoji izjavi na pol opravičujoče pripomnil, da vse gejše pač niso slabe. Dostavil pa je tudi, da ima poslanec v bistvu prav. Za takšnimi izjavami se zrcali kriza japonske-

Ruska fronta

V italijanski sprednji črti se pripravljajo na napad

Kulturni pregled

Najslavnejši italijanski roman

Manzoni, »I Promessi Sposi«

Lansko leto je minilo sto let, kar je izšla nova, predelana, dokončna izdaja najslavnejšega italijanskega romana, Manzoni jeve mojstrovine »I Promessi Sposi« (Zaročenci). Ni ga v italijanskem slovu romana, ki bi bil toliko izdajen in komentiran predmet tolike pozornosti slovtvenih teoretikov in kritikov. Angelo Gatti je ob lanski stoletnici napisal znamenite stavek: »Poteklo je torej sto let, kar imajo Italijani prozno knjigo, ki se lahko vzporeja s pesniško knjigo. La Divina Commedia, pri čemer mislim poezijo in prozo samo glede vnanje forme« (Nuova Antologia, 1940). Zares, nobeno prozno delo v italijanskem jeziku ni moglo doseči izredne časti, da bi se po pomenu v hierarhični vrsti slovtvenih stvaritev primerjalo z Dantejem.

V vrsti romanov, ki jih je obrodilo devetnajsto stoletje v tako veliki meri, zavzemata »Zaročenci« svojevrsno mesto. Angelo Gatti dobro pravi, da tega romana ni mogoče primerjati z nobenim izmed znamenitih del te zvrsti: ne z »Don Quijotom«, ne s »Pickwickovci«, ne s »Tillom Eulenspiegelom«, z »Brati Karamazovi«, z »Oblomovim«, z »Ano Karenino«, z »Gospo Bovaryjevo« ali s katerim izmed znanih romanov devetnajstega časa, na pr. s »Sincelovim« »Rabbitom«. V primeri z njimi je Manzoni jev umetnik, ki je roman podoben isti je knjižki ali zgodovini. Njegov slog je bliski stvarnemu stilu zgodovinskih spisov, kakor na izkrivljeno izrazu romanopisčeve fantazije. V tem

pogledu je ta svojevrstna epična kompozicija posebno značilen proizvod italijanske stvarjalnega duha, predhodnica tiste »prosa d'arte«, ki je v sodobni italijanski literaturi izvirnejša in važnejša od izrazito narativnih spisov.

Morda sta prav svojstvena zgradba in stilistična značilnost »Zaročencev« največja ovira, da Manzoni jevo delo ni znano in upoštevano izven Italije v toliki meri, kakor bi zaslužilo. Gatti piše: »Manzoni, ki je pri nas tolikanj občudovan, celo od tistih, ki ga niso brali ali so ga brali slabo, je malo znan v tujini in ga tuji skoraj nikdar ne omenjajo.« Res je, da sta ga poveličevala Goethe in Walter Scott, toda Goethe je bil univerzalen genij, ki je Italijo ljubil in razumel, Scott je pa videl v največji mojstrovini italijanske proze otroka svojega vpliva. Manzoni jevo delo, ki se v Italiji povzdiguje v višino Dantejevega, ne navaja tujnina vzporedno s Homerjem, Vergilom, Dantejem, Shakespeareom, Cervantesom, Goethejem, niti ne skupaj z Balzacom, Dickensom, Tolstojem, Dostojevskim. »Toda,« piše Anzelo Gatti, »Manzoni jeva umetnost je čistejša, svetlejša, polnejša od umetnosti, ki je dala slavo tej drugi vrsti vodilnih pisateljev. Manzoni je v opisovanju oseb tako močan kakor Balzac, a manj moten in nenavaden; onazovalec Dickensovega kova, a manj bizaren in karikaturalen; človeški kakor Tolstoj, a manj izumetničen in rafiniran; milosrden kakor Dostojevskij, a ne bolan. Stran Manzoni je dovršena, morda celo

ga življenjskega čuta, ki je nastala v dotiku z evropsko duševnostjo. Dolga stoletja so zakone na japonskem sklepali iz golih razumskih razlogov, dolga stoletja ni japonska poročena žena videla nič slabega v tem, če si je nje mož iskal družbe z gejšami. Večina japonskih žena misli pač še danes kakor njihove matere in pramatere, toda mnoge so postale samozavestnejše in zahtevnejše. So tudi celo možje, ki se jim ob misli na gejševstvo, kakor je videti iz ministrovega in poslančevega primera, zbuja nekakšna slaba vest. A vedno več je japonskih mladih ljudi, ki postavljajo nekoč nezasišano zahtevo, da morajo zakoni temeljiti v prvi vrsti na ljubezni. Seveda je od tukaj do popolne evropeizacije še dolga pot, toda Japonska polagoma in nezadržno zapušča svoje stare tradicije.

Načelni copatnik

Pred poročnega uradnika v Kansas Cityju je stopila mlada dvojica, ki se je hotela poročiti. Tedaj je izvlekel nevesta, ki je bila videti nekaj nervozna, iz torbice list papirja in izjavila: »Poročne listine ne podpisem, preden ne bo moj ženin pred oblastjo prisegel, da se bo držal tega, kar zahtevam od njega.« In potem je začela čitati na glas: »Svečano obljubljam, da po svoji poroki ne bom več zvečer odhajal z doma, da ne bom kvartal, ne obiskoval oseb ženskega spola razen v spremstvu svoje žene, da ne bom več pil, nego mi bo dovolila žena, in da bom lai ženi polno in nesporno pravico odločati o vseh družinskih zadevah.«

Še trenotek je mladi mož pomišljal, potem je pa podpisal in svečano prisegel, da bo ostal za vse življenje copatnik...

Smrtna kazen za navijalce cen

Turški poslanec Sivas Ibrahim Arvas je predložil skupščini zakonski načrt, ki določa pobijanje navijanja cen ter ustanovitev posebnih sodišč v to svrhu v Carigradu, Smirni, Sansumu ter Adami. Zakonski načrt zahteva poleg uveljavitve visokih glob tudi smrtno kazen za posebno hule kršitve.

Grozoten zločin dveh artistk

Bukareštanska policija je pojasnila dva izmed petih umorov žensk, ki so v oktobru prebivalstvo rumunske prestolnice napadli z grozo. Odrle je dve artistki, eno staro 23, drugo 25 let, kot morilki bivše revijske igralke Mimi Prodanovice in njene 14letne služabnice Leontine Bradicanove.

20. oktobra sta bili artistki Katarina Muntana in Pulca Popa kakor običajno na obisku pri prijatelji Prodanovici in sta ostali do poznega večera. V nekem trenutku pa je planila Muntana na igralko, jo zgrabila za vrat in jo s pomočjo druge artistke zadavila. Zavoljo hrupa je pritekla Bradicanova, artistki sta planili tedaj še nanjo

in jo zadavili kakor gospodinjjo. Po tem dejanju sta pobrali vse dragocenosti Prodanovice, kolikor sta jih pač našli, pustili trupli v stanovanju, to zaklenili in pobegnili v Ploiesti, kjer ju je policija sedaj prišla. Nekoliko dni po umoru je prišel igralkin ljubavnik na obisk, pa je našel vrata zaprta. Ker so bila vrata nekoliko dni pozneje spet zaprta, je začel sumiti, da nekaj ni v redu in je obvestil policijo. Vlomili so v stanovanje in našli obe razpadajoči trupli.

Morilki sta svoje dejanje priznali pri zaslišanju v celoti, dejali pa sta, da sta ga izvršili zato, ker je Prodanovica Montanovi izneverila nekega prijatelja.

Krožek živih mrtvecev

Med nešteti ameriški krožki je eden najbolj čudnih gotovo tisti, ki so ga ustanovili v Chicagu in ki mu pripadajo samo po pomoči za mrtve proglašene osebe. Kdor hoče postati član tega krožka, mora dokazati, da so ga res na ta način proglasili za mrtvega.

Zdaj pa se je zgodilo, da je hotel postati član društva neki Robert Parker, ki je svojo prošnjo podprl s predložitvijo pravilne osmrtnice. Mož pa ni dosegel svojega namena, ker se je izkazalo, da gre za navadnega mistifikatorja, ki je svojo osmrtnico sam dal v listo. Po tej ugotovitvi so ga seveda odklonili. Mož pa se s tem ni zadovoljil, ker ni mogel postati član krožka, je sklenil, da mu bo napravil vsaj sitnosti. Šel je na sodišče in zahteval, naj to razsodi, da-l je imel odbor krožka možnost ali ne, prepričati se, da je bil Parker po krivici proglašen za mrtvega, ko je vendar živel. To, da je sam dal osmrtni oglas v časnik, nima pač nobene vloge, ker v pravih krožkih ni nikjer receno, s kakšno strani mora izvirati takšen napačen oglas. Debata, ki se je razvila na razpravi med tožiteljem in obtoženim odborom, je zbudila mnogo pozornosti in smeha. Končno je bil Parker tisti, ki je pategnil kratko, kajti sodišče ga je prišlo zavoljo mistifikacije, ki jo je dal v listo in ga obsojilo na znatno globo.

svojemu možu: »Zakaj so ga prav za prav zakrili? Saj vendar ni gol!«

Sodnik: »Poročena?«
Priča: »Da, dvakrat.«
Starost? »23 let.«
Tudi dvakrat? »

Neizkoriščeno bogastvo

V Carigradu morajo ribiči po povratku z lova vedno znova zavreči in pometati v morje ogromne množine rib, ki ne morejo biti uporabne konzerv, ki bi mogla predelati količaka obilnejše love. Pred kratkim se je na ta način vrnilo v morje v eni sami noči nič manj nego 500 ton rib — seveda

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

V neki družbi je imela dama, ki si je ustvarjala vse mogoče bolezn, za sosedo nekega zdravnika. Takoj je začela govoriti o svojih nadlogah in je vprašala: »Ah, gospod doktor, s čim se pa začena revmatizem?«

»S črko r!« je odgovoril zdravnik odklonilno.

Jaka je bil na umetnostni razstavi. »Nu, Jaka, kakšne so bile slike?«

»Čudovite, čudovite! A skoraj vse so imele isti naslov!«

»Kakšen?«

»Ne dotikajte se!«

V Piškopeji so odkrili spomenik. Župan je govoril, potem so kip odkrili. Ko je zastor padel, je menila neka stara mamka

virniku. Značilno je, da je največ izdaj

izšlo v Manzoni jevom Milanu (180), ki mu je ta knjiga več kakor kateremu koli drugemu mestu: nekako literarna biblija. Za Milanom so Firenze z 81. izdajami, tretji po vrsti je Napoli z 34. izdajami in četrti Pariz, kjer so svoje dni tudi izhajale številne italijanske knjige, s 24. izdajami, pri čemer nismo šteli dubioznih. Nobeno italijansko delo razen Dantejeve »Božanstvene komedije« ni doseglo tolikošte številna naklad, med prozimi deli se mu samo zdaleč približuje De Amicis znani mladinski spis »Il Cuore«. Ker je gotovo, da nekatere izdaje niso znane in še niso vstopile v bibliografsko razvidnost, je mogoče število izdaj zaokrožiti na 500.

Leta 1840. je priredil Manzoni definitivno izdajo v eni knjiži na 864 straneh. Ta izdaja je tako predelana, da »Zaročenci«, kakor ju poznamo dandanes, datirata prav s to izdajo, zato je italijanska literatura pe vsej pravici proslavljala lansko leto stoletnico ene izmed svojih največjih mojstrov. Naslednje leto (1841) je prineslo samo dve inozemski izdaji originala: Londonsko v dveh knjigah in pariško v eni knjiži. Obe izdaji se že naslanjata na milansko predelano izdajo iz leta 1840.

Slovenski prevod »Zaročencev« je priredil dr. Andrej Budal in je izšel kmalu po svetovni vojni v lepi opremi, ki je v čast naši knjižni proizvodnji. Prevod je že dolgo razprodan in ne bi bilo napač, če bi dobili ta najslavnejši italijanski roman v novi izdaji. Napoveduje pa se komentiran izveček za srednješolsko čtivo.

Iz zapiskov knjigoljuba

Mnogi se odvrčajo od knjig, češ da stori čitanje človeka miselno nesamostojnega. Kdor mnogo tiči v knjigah, zatrjujejo taki

mrtvih. Skozl Bospor gredo ob določenih časih velikanski vlaki rib, ki potujejo iz Sredozemskega morja v Črno morje, ker je to manj slano in zato primernejše za drstenje, ter nazaj. Potovalna doba raznih ribjih vrst traja vsako leto skupaj deset mesecev, največji tropi se pojavljajo spomladi in jeseni. Ribolov je tedaj v Bosporu razmeroma lahek in bi lahko bil tudi izredno donosen, pa ni, ker s preobilnim ribjim bogastvom tam ne vedo kaj početi. Turški listi so začeli zato odločujoče krog opozarjati na te nedostatke, ki se maščujejo tem bolj v sedanjih časih, ko je vprašanje prehrane turškega prebivalstva zavoljo srednjeverstne letine precej težavno. Verjetno je, da bo turška vlada že v kratkem obrnila svojo pozornost na bosporški ribolov, ki so ga že v starih časih smatrali za tako važnega, da je imel Bizanc celo tuna v svojem grbu. Treba bo pred vsem ustvariti vrsto zmogljivih tovarn za ribje konzerve.

N A M E S T O A N E K D O T E

Lucien Guitry, oče Sacha Guitryja, je bil na sprehodu, ko je začelo hudo deževati. Da bi se ves ne zmočil, je moral stopiti v kočijo, ki je vozila baš mimo. Ko ga je pripeljala na cilj, je v svojo grozo ugotovil, da je denarnico pozabil doma. Nekaj časa je nemirno prebrskoval po njem, potem je izstopil in dejal kočjažu: »Prosim, dajte mi eno žveplenko. V vozu sem pustil bankovec za 500 frankov.«

Komaj je to izgovoril, je oplazil kočjaž konja z bičem in oddrvel, da se je za njim kar kadilo — Lucien Guitry pa se je zadovoljno smejal svoji domislili.

VS AK DAN ENA

»Nesrečnež! Ali so vas napadli pri karstiranju denarja?«

»Ne, toda odslej bom opravljal ta posel vedno v tej obliki, da premosti gangstre!«

ljude, je v svojem duhu pravo sračje gnezdo, nemogoča zmes in znes najrazličnejše, večidel neprebavljene duševne hrane in raznovrstne, nepotrebne dekoracije socialno koristnega življenja. Če se natančneje zanimaš, vidiš, da zaradi svoje slabe načitnosti nso v nikomr originalnejši misleci; večkrat ti postrežejo z mislimi, ki se jim zde sila izvirne in zgolj njihove, a lahko brž ugotoviš, da so samo prepozno odkrili Ameriko, zakaj te misli sodijo med »luoghi comuni« vsakega literarno razgledanega človeka.

Vendar priznamo, da lahko neurejeno in noveče čitanje zares zapuška tako podoba, kakor smo jo omenili zgoraj. Vsak strasten čitatelj je šel skozi to stanje, sleherni čitatelj zaradi čitanja, vsako »pčevranje« knjig vodi v nekako nakopčenost in zabasano z neprebavljeno duševno hrano in je kaj čisto ovira pravilnemu iznopolnjevanju in duhovnemu poglabljanju. Toda inteligenčen duh, ki ga je čitanje dobrih knjig po svoje vzemirilo, se bo prej ali slej prebil skozi te ovire in bo vse drugače sposoben za naloge, ki ga čakajo onkraj njih, nego duh, ki se mu sploh ni nikdar zahotelo tistega izobilja mišljenjskih in čustvenih izpodbud, spoznav in stvaritev, kakor ga dajejo samo knjige in nič drugega na svetu.

Knjigoljube skušajo nekateri osmočiti s karikaturo, ki kaže podobo knjižnega molja, tega strastnega ljubitelja potiskane papirja, odtujenega pristnemu in resničnemu živ-

SPORT

In vendar še ni konec vsega...

Jutri velik nogometni spored z revijo vseh najboljših moči iz I. in II. razreda

Smo zapisali zadnje — po informacijah iz najbolj uradnega vira, ki tudi niso preklapljive, da je za letošnji nogometni konec in se bomo na nogometnih terenih videli spet prihodnjega spomladi. Toda pri SNZ so zdaj večših takšnih, včasih pa drugačnih in tako je prišlo, da so na zadnji seji spet govorili o praznih igriščih in še bolj praznih blagajnah in se dogovorili za majhno spremembo glede one informacije. Ker je zvezi treba nekaj drobiža in tudi sicer ni nobene večje zapreke, da bi se naši nogometaši ne mogli še nekoliko pregibati na terenu, so se odločili za majhen prijateljski spored v velikem obsegu, ki naj bi ustregel tem željam. Spored bo obsegal štiri tekme, in sicer po tej-le razdelitvi.

V nedeljo dopoldne na igrišču Mladike revija drugorazrednih, in sicer ob 9. tekma Slavija - Korotan, ob 10.30 pa Mladika - Moste (službojuči g. Vrhovec) in potem v nedeljo popoldne na igrišču Ljubljane revija prvorazrednih, in

sicer ob 13.30 Mars - reprezentanca I. razreda in ob 15. Ljubljana - Hermes (službojuči g. Zajec).

Za nastop v reprezentanci je zvezni kapitan določil naslednje igralce, ki se mu morajo javiti v nedeljo najkasneje ob 13. na igrišču Ljubljane:

Markič, Jukič, Kiselj, Lukman, Hočvar, Urbančič, Marn (Jadrani), Šlamberger, Rogelj, Bačnik, Jurkovič, Kobal, Accetto (Svoboda), Žagar (Grafika), ing. Horvat (Elan).

Na teh tekмах je dovoljen nastop vsem verificiranim igralcem, tudi kaznovanim in suspendiranim.

Vstopnina na igrišča je določena kakor sledi: na Ljubljani: tribuna Lir 7.—, stojališče Lir 5.—, mladina Lir 3.—, na Mladiki: stojališče Lir 4.— in mladina Lir 2.—.

No, pa le še ni konec vsega nogometa za letošnji spored, ki bomo torej pred odhodom za peč še enkrat lahko ogledali vse, ki so se v minuli sezoni bolj ali manj uspešno borili za prestiž svojega kluba.

Tudi za atleta je smučanje

Nekaj koristnih nasvetov za sportnike iz letnih dob, ki ne vedo, kako bi trenirali pozimi

Ni redko vprašanje, ali naj atlet, posebej tekaš, pozimi goji smučanje v nadomestilo za svojo poletno panogo in ali mu tako udejstvovanje koristi ali škoduje. Kdor dobro pozna obe sportni panogi, ve, da si smučarstvo in lahka atletika nista niti najmanj nasprotna, temveč se naravnost idealno izpolnjujeta. Zato je čisto naravno, da se smučar tudi poleti samo v svojo korist posveča lahki atletiki, obratno pa je tudi točno, da si atlet pozimi lahko pridobi mnogo koristi za svojo posebno disciplino, če goji smučarstvo. Eno pa je treba vnaprej poudariti, in sicer to, da to smučanje atleta ne sme obstojati v udeležbi na tekmah, za katere je potreben poseben trening in v katerih se črpajo najbolj dragocene sile. Smučanje za atleta v tej obliki bi bilo prav tako škodljivo, kakor če bi se smučar poleti aktivno udeleževal težkih lahkoatletskih mitingov in prireditvah na tekaških sploh.

Smučanje, pametno udejstvovanje na smučeh, predvsem na smučarskih turah, je za vsakega sportnika dragoceno. Kakor malokatera druga sportna panoga, deluje smučarstvo koristno na vse telo, krepi organe in celotno mišičje ne samo na ono v gornjem delu telesa in v bokih, temveč tudi na rokah in nogah. V skladu s tem idealnim delom vsega telesa je tudi poraba sil enakomerno razdeljena na vse dele telesa.

Dejstvo, da se smučar lahko posveča svojemu sportu samo na prostem in v najbolj čistem in dobrem zimskem zraku, pomeni, da je vpliv takšne okolice še posebno dragocen za krepitev telesa in živcev. Ta zavest bi morala vsakega sportnika, in torej tudi vsakega atleta privedi do sklepa, da se pozimi preusmeri na smučanje. Razmeroma težka obleka, ki jo mora smučar le imeti na sebi, bo vsakemu atletu nadomestila trening za premaganje občora.

Če bi po daljših turah takšen atlet, ki je pozimi goji smučanje, čutil v udih neko otrplost, potem bo dobro vedel, da se da temu zlu prav lahko odproči s smiselno gimnastiko. V zvezi s tem pa bi atletom, posebno tekačem, ne bilo priporočljivo spuščati se v daljše in težke smuke, ker te vrste smučanja najbolj obremenjujejo mišičje spodnjih okončin, razen tega pa je s smuki zvezanih največ nevarnosti pri smučanju. Atlet, ki gre na smuk, naj se torej ne spušča na pretežke ture in terene in bo tako z enkratnim izletom na teden v zimsko naravo lahko idealno izpolnjeval svojo kondicijo za poletni čas.

V dolini „Wurzener Save“

Potopis, ki ga ne čitaš vsak dan

V eni izmed zadnjih števk Kranjskega lista »Karawanken-Bote« je izšel članek z gornjim naslovom, v katerem je neki M. D. opisal svoje vtise z vožnje v planiški kot, oni najsevernejši predel Gorenjske, ki je dobro znan tisočim in tisočim našim smučarjem in planincev. Ker smo takih opisov čitali že mnogo in iz raznih virov, je gotovo zanimivo prebrati tudi teh nekaj misli, ki so prevrele na dan iz duše tega potopnika. Pisec pravi dobesedno:

Krasen dan! Sonce se dviga na vzhodu in cela dolina se pogreza v morje svetlobe. Visoke smreke se bliščejo v soncu. Istočasno z železnico in cesto teče Sava.

Imenujejo jo Wurzener Savo, po prehodu, ki je bil pred tunelom skozi Karavanke edina možnost, da se je lahko hitro prišlo v Gailtal in v Villach.

Vlak je pridrl na postajo. »Ratschach-Matten!« zaklicje sprevodnik. Tu spredaj leži vasica Ratschach. V soncu luči izgleda kakor pravilica. Ozko skupaj stojijo hiše, kakor se stiskajo v čredi ovce, ki se pasejo v jeseni na hribih okrog Ratschach. Danes se zabavajo otroci na teh hribih.

Na zapadu se dolina razširja, tu je Italija. Mangart pozdravlja semkaj in dalje zunaj Luschariberg s svojo cerkvico.

Obrnemo se proti jugu. Tukaj vodi k vznožju Mojstrovke in Jalovca — dolina Tamartal. Po kratkem potovanju, kakšnih 20 minut, stojimo pred največjo skakalnico, Planico. Može delajo tukaj, kajti v marcu se bodo vršile velike prireditve in do takrat mora biti vse gotovo. V bližini je tudi »NSRL-Heim Planitz«. V prekrasnih legi sredi gozda je videti kakor kak pravilni grad.

Vožnja se nadaljuje, kmalu smo na cilju. Že je tukaj cerkvica. Zraven stoji lepa domačija, ki se po svojem stavbnem slogu lepo prilaga dolini.

Na levi strani se dviga Sleme. Pred njim je prijetna Mojstrovka in peteroglati drzni Jalovec. Na desni stoji silno težka Bonca. Mali potoček drvi preko strmine v dolnko ravnic in skaklja ter skače kakor majhen skrat.

Po kratkem odmoru se vračamo v Ratschach. Zvečer nas vlak privede domov. Dolgo se še oziramo nazaj in čisto na kouc vidimo še majhen kočček Bonce, ki jo razsvetljuje večerno sonce.

To so Ratače in Planica, kakor sta zdaj!

Nov drobiž

Kakor smo izvedeli iz zanesljivega vira, bo hrvatski nogometni prvak Gradjanski za božične praznike gostoval v Italiji. Zagrebška vodilna enajstorka bo v duhu pozitivne sportnih odnosov med obema prijateljskima narodoma nastopila v nekaj prijateljskih nogometnih tekмах po raznih italijanskih mestih. Podroben spored gostovanja za enkrat še ni znan.

Nemška nogometna reprezentanca bo 7. decembra odigrala še eno mednarodno tekmo, in sicer to pot s Slovaško v Bratislavi. To bo osmo mednarodno srečanje Nemčije na tem polju, kar je vsekakor za izredne razmere, ki jih preživlja sedaj, zgornja potrditev dejstva, da gre sport kljub vsemu svojo pot!

V koroškem okrožnem razredu, kjer sodelujejo zdaj tudi nogometni moštvi iz Kranja in z Jesenic, ki sta zadnji nedeljo z visoko razliko izgubili obe tekmi za točke, je sedaj vrstni red klubov naslednji: Na prvem mestu je moštvo Villacher SV, njemu sledijo tri celovška moštva, in sicer moštvo LSV (letalcev), ter garnituri Rapi-da in KAC, na petem in šestem, torej na predzadnjem in zadnjem mestu pa so ostali Kranjčani in Jeseničani. Priporočiti je treba, da so oni iz Kranja odigrali že tri tekme, Jeseničani pa šele dve in imajo do konca tekmovalnega sezone možnost za izboljšanje plasmana.

Enajstorka PAK iz Pančeva, ki je edina razen beograjskih moštvo sodelovala v jenskem delu ligaškega tekmovalnega v srbski ligi, je pred kratkim spremenila svoje ime in bo sedaj v isti konkurenci nastopala z imenom SK Majcena.

Iz nemških listov posnemamo naslednje informacije: V bolgarski Macedoniji so začeli Bolgari na široko podpirati sportno delo. Znan bolgarski sportni delavec Stipiljev, ki je sedaj župan v Kavali, je ču-

tamkaj ustanoviti sportno društvo, ki se bo predvsem posvetilo nogometu in atletiki. Njegovemu vzgladu hočejo Bolgari baje slediti tudi po drugih zasedenih krajih v tem predelu.

Vesti o skrajšanju igralnih časov na razpravnih sportnih prireditvah po Franciji, ki smo jih objavili tudi mi, so se izkazale za preuranjene. V prvi vrsti in prav gotovo velja to za nogometne tekme, kjer se je francoska nogometna zveza postavila proti temu sklepu in odredila, da mora odsej vsaka tekma po mednarodnih pravilih trajati 90 minut. Verjetno je, da bodo tako storili tudi v drugih sportnih panogah, ker okrnitev igralnih časov ni bila do dobra utemeljena.

Zbor časomerilcev bo ustanovljen za poslovanje na prireditvah v vseh sportnih panogah. Vsi, ki se zanimajo za to delo, naj se udeležijo sestanka v torek dne 2. XII. t. l. ob 17.30 (pol 6.) v pisarni »CO-NI-a« v palači Ljubljanske kreditne banke, II. nadst. — Izven Ljubljane bivaajoči interesi naj se prijavijo pisмено na zgor-nji naslov.

Iz Hrvatske

Zagrebška cestna železnica komaj zmaguje promet. V zvezi s tem javljajo listi, da obstoja namera zgraditi nove proge. V načrtu je po nekaterih mestnih predelih tudi trojbusni promet.

Gradnja zdravilišča za revmatične. Po podatkih osrednjega urada za zavarovanje delavcev številno hrvatsko delavstvo boluje na revmatizmo. Od zavarovalcev, ki se med letom prijavijo delavskemu zavarovanju za zdravniško pomoč, jih je okoli 15 pro mite revmatičnih. Na polročno nezavise države Hrvatske se je prijavilo v teku preteklega leta skupno 115.818 zavarovalcev, ki so iskali zdravniško pomoč. Od tega števila je bilo 8.159 revmatikov. Pred osnovanjem NDH je imelo delavsko zavarovanje jasno zdravilišče za revmatične v Laškem. Namesto tega bodo za področje Hrvatske v najkrajšem času v nekem znanem zdravilišču za zdravljenje revme zgradili paviljon za zavarovalce, ki bolujejo na revmatizmo.

Preskrba Zagreba z drvmi in premogom. Temu vprašanju je posvečena največja pozornost. Zaradi preobremenjenosti železnica ni mogla dovažati potrebno količino drv in premoga. Zato je pred dnevi izšel odlok državnega tajnika za promet in javna dela Josipa Markovića, da se ustavi sprejemanje vseh pošiljk za postajo Zagreb, razen drv in premoga.

Hrvati ostanejo na strani Osi do končne zmage. Pod pokroviteljstvom maršala Kvaternika in nemškega poslanika v Zagrebu je bila večerj v prostorih zagrebškega veleposlaništva otvorjena razstava pod geslom »Borba združene Evrope na Vzhodu«. Otvoritev razstave se je udeležil tudi italijanski minister Casertani. Kot prvi je spregovoril nemški poslanik v Zagrebu, ki je označil razstavo za vidno manifestacijo skupnih namerov vseh evropskih narodov, ki najodločneje hočejo vzpostaviti novi red in si zagotoviti boljše bodočnost. Maršal Kvaternik pa je v imenu poglavnika poudaril pomen razstave ter podčrtal potrebo o nadaljevanju borbe proti komunizmu. Dejal je, da je dolžnost Hrvatov, ostati na strani Italije in Nemčije do končne zmage.

Hrvatska Rdeča knjiga. Listi objavljajo prvi izveček iz Rdeče knjige združene Antikominterne, ki je izšla pod naslovom »Zakaj vojna proti Stalinu?« Izveček obravnava vlogo bivše Jugoslavije v Stalinovem načrtu za boljševizacijo sveta. Iz njega je razvidno, da je bil Simović zavestno v službi Stalina. Za to priliko so hrvatski listi izšli pod naslovom: »Simović v službi Stalina«, »Naklonjenost boljševističnega generalnega štaba do Jugoslavije«, »Povezanost med srbsko, angleško in sovjetskorusko poročevalsko službo«.

Ustašvo je ljudsko gibanje. V nedeljo je sprejel poglavnik ustaške funkcije. Pri tej priložnosti je imel pomemben nagovor o ciljih ustaškega gibanja, ki ni niti po smotru politična stranka, ampak ljudsko gibanje, ki tvori hrbenec nezavisne hrvatske države in daje hrvatskemu narodnemu življenju novo vsebino.

Proračun Zakladne bolnice zvišan na 29 milijonov kun. Poročali smo pred dnevi, da je za prihodnje leto predviden proračun za bolnico na Rebru v Zagrebu 22.500.000 kun. Zaradi podražitve električnega toka, premo-ga in drv, je bil zdaj proračun zvišan za 6.5 milijona kun in bo v celoti znašal 29 milijonov kun.

Odbor za nakup premogovnikov za mestne potrebe. Mestni načelnik Werner je imenoval odbor, ki ima nalogo proučiti možnosti za nabavo vseh premogovnikov za potrebe mestnih podjetij. Odbor je začel z delom in bo poročilo o svojih ugotovitvah podal županu.

Nemški vojaki v Zagrebu za zimsko pomoč. V ponedeljek je bila v hrvatskem Državnem gledališču prireditev nemških

vovakov, katere čisti dobiček je bil namenjen za zimsko pomoč. Na prireditvi so bili povabljeni vsi pripadniki nemške narodnostne skupine. Vstopnice so prodajali od 15 do 60 kun. Uspeh prireditve je bil v denarnem in družabnem pogledu prav lep.

Dovoljenja za bivanje v Zagrebu izdaja mestni oskrbovalni odsek. Vsa, kdor hoče ostati nekaj časa v Zagrebu mora vložiti a 30 kun kolkovano prošnjo in priložiti kolek za 10 kun. Prošnja je v treh dneh rešena.

»SERIRAJTE V „JUTRU“!

Mali oglasi

Službo dobi

Beseda I. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro I. 3.—.

Učiteljsko moč

za nemški pouk I., II., III. in IV. razreda gimnazije, z znanjem latinščine in po možnosti angleščine, od 1. oktobra 1941. — Poudariti na ogl. odd. Jutra pod »Gimnazija«. 19278-1

Briv. pomočnika

mladega, dobrega delavca sprejema »Franka, kolodvorska brivnica«. 19636-1

Pouk

Beseda I. — 30, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro I. 2.—.

Klavirsko

harmoniko in klavir poučevanje gospa po hitri in uspešni metodi. Obenem pouk teorije. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 19292-4

Inštruktorja

za obrtno in trgovsko matematiko nuno potrebujem. Sposoben profesor brez posla ima prednost. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Najnuje«. 19627-4

Prodaj

Beseda I. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro I. 3.—.

Žvepleni cvet

izvzeten tudi za obratne krompirje pred gnetim, dobiti pri Sever & Komp., Gosposvetska c. 5. 19353-6

Brizgalne za protitetsko zaščito

z razpisnim dobavljiva ILLERŠIC & Co., Ljubljana, Cesta 29. oktobra 13, telefon 37-54. 19282-6

Oraška

(zdrb) od oglja, prodaj večjo količino. Tel. 24-50. 19630-6

Rabljene zaboje

in lesno volno, prodaj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 19642-6

Kupim

Beseda I. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro I. 3.—.

Rabljene steklenice

očistene, kupujemo: od jekocitrola, Tonovina in Efetusina z zamaškami ali brez. — »Čestostoklov, B. Lisek, Resljeva cesta. 19587-7

Stare zaboje

in leseno slamo kupuje tvrdica Klein, Frančiškanska ul. 8, telefon 33-79. 19354-7

Prazne steklenice

vinske, vseh vrst, vsako količino, plačamo najbolje. — Rupena, Tavčarjeva 6. 18880-7

Stanovanja

Beseda I. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro I. 3.—.

Dvosob. stanovanje

komfortno, v centru, izdem s 1. decembrom. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Boljša obitelj«. 19643-21a

INERIRAJ V „JUTRU“!

Hrvatske vseučilišče ima 6642 slušateljev. Čeprav je vpisovanje na zagrebško vseučilišče še vedno možno, so se predavanja na vseh fakultetah že pričela. Doslej se je vpisalo 6642 slušateljev. Od teh je največ vpisanih na pravni fakulteti, in sicer 1556, na tehnični fakulteti 1505, na filozofski fakulteti 1336, na medicinski fakulteti 1030, na kmetijsko-gozdarski fakulteti 402, na veterinarski fakulteti 298 in na bogoslovni fakulteti 275 slušateljev. Letos na zagrebškem vseučilišču ni vpisanih niti Srbov, niti Židov, ki jih je bilo prejšnja leta precej.

Radioprejemnik

7cvni, z okvirno anteno, kratko, normalno in dolgo valovno dolžino, prodaj. Oglada se med 13. in 14. uro: Blerweissova cesta 42-1, soba 26. 19633-9

Auto, moto

Beseda I. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro I. 3.—.

Poltovorni avto

enotonski, v dobrem stanju napredaj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 19503-10

Pohištvo

Beseda I. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro I. 3.—.

Elegantno spalnico

iz orohove kornice, poceni prodaj. Gluhak, Brezovica. Pohištvo razstavljeno v skladišču Ljubljana, Florijanska 19. 19588-12

Kapital

Beseda I. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro I. 3.—.

Kupim

hranilno knjižico Obrtne banke do Lir 20.000.—. Prodaj večji znesek knjižic Kmetске posojilnice tu. Ponudbe z navedbo cene na ogl. odd. Jutra pod »Takojšnja gotovina«. 19583-16

Ivan Kacin

izdel. glasovnikov in harmonikov, DOMZALE se nahaja ZACASNO GORIZIA, Via Torricani 46. 19557-31

OFFICIALI

Postrežni panno 350.—, 450.—, 500.—, 550.—, 600.—, 650.—, 700.—, 750.—, 800.—, 850.—, 900.—, 950.—, 1000.—, 1050.—, 1100.—, 1150.—, 1200.—, 1250.—, 1300.—, 1350.—, 1400.—, 1450.—, 1500.—, 1550.—, 1600.—, 1650.—, 1700.—, 1750.—, 1800.—, 1850.—, 1900.—, 1950.—, 2000.—, 2050.—, 2100.—, 2150.—, 2200.—, 2250.—, 2300.—, 2350.—, 2400.—, 2450.—, 2500.—, 2550.—, 2600.—, 2650.—, 2700.—, 2750.—, 2800.—, 2850.—, 2900.—, 2950.—, 3000.—, 3050.—, 3100.—, 3150.—, 3200.—, 3250.—, 3300.—, 3350.—, 3400.—, 3450.—, 3500.—, 3550.—, 3600.—, 3650.—, 3700.—, 3750.—, 3800.—, 3850.—, 3900.—, 3950.—, 4000.—, 4050.—, 4100.—, 4150.—, 4200.—, 4250.—, 4300.—, 4350.—, 4400.—, 4450.—, 4500.—, 4550.—, 4600.—, 4650.—, 4700.—, 4750.—, 4800.—, 4850.—, 4900.—, 4950.—, 5000.—, 5050.—, 5100.—, 5150.—, 5200.—, 5250.—, 5300.—, 5350.—, 5400.—, 5450.—, 5500.—, 5550.—, 5600.—, 5650.—, 5700.—, 5750.—, 5800.—, 5850.—, 5900.—, 5950.—, 6000.—, 6050.—, 6100.—, 6150.—, 6200.—, 6250.—, 6300.—, 6350.—, 6400.—, 6450.—, 6500.—, 6550.—, 6600.—, 6650.—, 6700.—, 6750.—, 6800.—, 6850.—, 6900.—, 6950.—, 7000.—, 7050.—, 7100.—, 7150.—, 7200.—, 7250.—, 7300.—, 7350.—, 7400.—, 7450.—, 7500.—, 7550.—, 7600.—, 7650.—, 7700.—, 7750.—, 7800.—, 7850.—, 7900.—, 7950.—, 8000.—, 8050.—, 8100.—, 8150.—, 8200.—, 8250.—, 8300.—, 8350.—, 8400.—, 8450.—, 8500.—, 8550.—, 8600.—, 8650.—, 8700.—, 8750.—, 8800.—, 8850.—, 8900.—, 8950.—, 9000.—, 9050.—, 9100.—, 9150.—, 9200.—, 9250.—, 9300.—, 9350.—, 9400.—, 9450.—, 9500.—, 9550.—, 9600.—, 9650.—, 9700.—, 9750.—, 9800.—, 9850.—, 9900.—, 9950.—, 10000.—, 10050.—, 10100.—, 10150.—, 10200.—, 10250.—, 10300.—, 10350.—, 10400.—, 10450.—, 10500.—, 10550.—, 10600.—, 10650.—, 10700.—, 10750.—, 10800.—, 10850.—, 10900.—, 10950.—, 11000.—, 11050.—, 11100.—, 11150.—, 11200.—, 11250.—, 11300.—, 11350.—, 11400.—, 11450.—, 11500.—, 11550.—, 11600.—, 11650.—, 11700.—, 11750.—, 11800.—, 11850.—, 11900.—, 11950.—, 12000.—, 12050.—, 12100.—, 12150.—, 12200.—, 12250.—, 12300.—, 12350.—, 12400.—, 12450.—, 12500.—, 12550.—, 12600.—, 12650.—, 12700.—, 12750.—, 12800.—, 12850.—, 12900.—, 12950.—, 13000.—, 13050.—, 13100.—, 13150.—, 13200.—, 13250.—, 13300.—, 13350.—, 13400.—, 13450.—, 13500.—, 13550.—, 13600.—, 13650.—, 13700.—, 13750.—, 13800.—, 13850.—, 13900.—, 13950.—, 14000.—, 14050.—, 14100.—, 14150.—, 14200.—, 14250.—, 14300.—, 14350.—, 14400.—, 14450.—, 14500.—, 14550.—, 14600.—, 14650.—, 14700.—, 14750.—, 14800.—, 14850.—, 14900.—, 14950.—, 15000.—, 15050.—, 15100.—, 15150.—, 15200.—, 15250.—, 15300.—, 15350.—, 15400.—, 15450.—, 15500.—, 15550.—, 15600.—, 15650.—, 15700.—, 15750.—, 15800.—, 15850.—, 15900.—, 15950.—, 16000.—, 16050.—, 16100.—, 16150.—, 16200.—, 16250.—, 16300.—, 16350.—, 16400.—, 16450.—, 16500.—, 16550.—, 16600.—, 16650.—, 16700.—, 16750.—, 16800.—, 16850.—, 16900.—, 16950.—, 17000.—, 17050.—, 17100.—, 17150.—, 17200.—, 17250.—, 17300.—, 17350.—, 17400.—, 17450.—, 17500.—, 17550.—, 17600.—, 17650.—, 17700.—, 17750.—, 17800.—, 17850.—, 17900.—, 17950.—, 18000.—, 18050.—, 18100.—, 18150.—, 18200.—, 18250.—, 18300.—, 18350.—, 1